

Дунайфест-2012

С. 8

«ЛЕМКІВСЬКА ВАТРА» В ПОЛЬЩІ

С. 9

Лемки, як одна з етнічних груп українства, трепетно плекають вікові духовні здобутки українського народу – глибоко шанують українське слово, пісню, танець, оберігають християнську віру. Це свідчить про високу духовність лемківської громади.

«НАТОВП» ЖАННИ КАДИРОВОЇ

С. 4

Свою серію колажів художниця створила спеціально для ПінчукАртЦентру. Експозиція стала початком безперервно діючого проекту, який триватиме до грудня 2012 року.

У КОЖНОГО СВІЙ МАМАЙ

С. 5

Козак Мамай став найбільшим неформальним символом українського народу – в умовах бездержавності він замінив символи офіційні – прапор і герб. Його зображення розміщували в сільських хатах поряд з іконами.

ПРИВІТАННЯ МІНІСТРА КУЛЬТУРИ МИХАЙЛА КУЛИНЯКА ТА ПЕРШОГО ЗАСТУПНИКА МІНІСТРА ЮРІЯ БОГУЦЬКОГО З НАГОДИ ВІДЗНАЧЕННЯ ДНЯ ХРЕЩЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Щиросердно вітаємо православну спільноту із благословенним святом – Днем Хрещення Київської Русі.

Сьогодні важко переоцінити значимість цієї події для історичної долі українства. Християнізація могутньої Київської держави сприяла інтеграційному духовно-культурному її поступу у загальноєвропейському просторі. Саме православна церква, об'єднуючи в духовному співіснуванні народні прошарки, стала, з одного боку, їхнім духовним осердям, а з іншого – державотворчою основою. Із невтомної праці подвижників православної віри зростало самоусвідомлення нашого народу, його непереборна рішучість творити і відстоювати свою державу, плекати рідну віру. Незаперечним виявом усвідомлення вагомості Володимирового хрещення Русі в житті українського народу є його щорічне відзначення на державному і церковному рівнях.

У цей урочистий, святковий день щиро зичимо віруючим громадянам України духовної наснаги, щастя, здоров'я та сімейного добробуту.

Із повагою, міністр культури Михайло Кулиняк,
перший заступник міністра Юрій Богуцький

ЛАРИСУ ВОЗНИЦЬКУ-РАЗІНКОВУ ПРИЗНАЧЕНО ГЕНЕРАЛЬНИМ ДИРЕКТОРОМ ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГАЛЕРЕЇ МИСТЕЦТВ

Наказом міністра культури України Михайла Кулиняка Ларису Возницьку-Разінкову призначено генеральним директором Львівської національної галереї мистецтв з 1 серпня 2012 року.

Після відходу у вічність видатного музейника сучасності, зберігача безцінних скарбів України Бориса Григоровича Возницького постало питання його наступника. Вітчизняну культурну спільноту хвилювало, хто може замінити людину, яку неможливо замінити в принципі, хто може зайняти посаду директора Львівської галереї мистецтв, яку Борис Григорович обіймав понад 50 років, постійно примножуючи музейні фонди раритетами, які не мають

Лариса Борисівна Возницька-Разінкова – реставратор Львівської національної галереї мистецтв, доцент кафедри реставрації Львівської національної академії мистецтв, голова Асоціації реставраторів Львівщини, заслужений працівник культури України.

ціни. Адже наразі головним є те, щоби традиції Бориса Возницького стосовно підходу до справи були збережені.

Серед можливих кандидатур найчастіше називалося ім'я доньки Бориса Григоровича – Лариси Возницької-Разінкової. З проханням призначити саме її звертали до Президента України імениті художники, письменники, музейники, громадські діячі Львова.

Лариса Борисівна майже сорок років працювала разом із батьком, була його найпершим помічником.

Вона як ніхто знає роботу Львівської галереї, роботу об'єктів, які галереї підпорядковуються, на практиці знайома з проблемами, з професійними можливостями їхніх колективів. Знає плани, наміри,

сподівання і побажання свого батька, які він не встиг втілити у життя.

Пропонуючи Ларису Возницьку-Разінкову на посаду очільника галереї мистецтв, львівська інтелігенція підкреслювала, що пані Лариса є авторитетним та фаховим музейником, «вона може продовжити лінію батька, в тому сенсі, що знає, які цінності – культурні, духовні, моральні – сповідував батько, і може об'єднати тих фахівців, які б займалися іншими питаннями: поточними, міжнародними, менеджерськими».

Сама Лариса Борисівна в одному з останніх інтерв'ю зауважила: «Місце директора – не відпочинок на лаврах Возницького, а важка щоденна жертвна праця».

ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК МІНІСТРА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ЮРІЙ БОГУЦЬКИЙ ПРОВІВ ЗУСТРІЧ ІЗ ВЕРХОВНИМ КОМІСАРОМ ОБСЄ У СПРАВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН КНУТОМ ВОЛЛЕБЕК

Під час зустрічі обговорювалися питання вдосконалення вітчизняної законодавчої бази з питань захисту прав національних меншин, зокрема, проблематики мовного законодавства в Україні, діяльності міждержавних комісій з питань національних меншин, освіти і культури, співпраці громадських організацій національних меншин України та їхніх національно-культурних товариств із центральними органами виконавчої влади тощо.

Юрій Богуцький повідомив про ті практичні заходи, які здійснює Мінкультури у сфері міжнаціональних відносин та захисту прав національних меншин, а також запевнив, що міністерство й надалі докладатиме максимальних зусиль для того, щоб етнополітична ситуація в Україні відповідала вимогам часу та стандартам демократичного суспільства.

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ РОБОТА З ВИЗНАЧЕННЯ МЕЖ ІСТОРИЧНИХ АРЕАЛІВ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО СІМЕЇЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ (АР КРИМ)

25 липня 2012 року в м. Сімферополь за участю заступника директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей Сергія Тура та голови Сімеїзької селищної ради Кирила Костенка відбулася виїзна нарада щодо розробки науково-проектної документації для затвердження меж та режимів історичних ареалів на території смт Сімеїз. У нараді також брав участь в. о. директора Науково-дослідного інституту пам'яткоохоронних досліджень Тимур Бобровський.

Найближчим часом планується завершити розробку зазначеної науково-проектної документації, а також затвердити межі і режими використання історичних ареалів та зон охорони пам'яток на території Сімеїзької селищної ради, що дозволить забезпечити збереження як окремих пам'яток та об'єктів культурної спадщини, так і традиційного середовища населених пунктів Сімеїз, Голуба Затока, Кацівелі, Паркове, Понізівка, Оповзневє та Берегове.

Голуба Затока

Крім того, 2 серпня у м. Києві за участю представників Департаменту культурної спадщини та культурних

цінностей, інституту УкрНДІпроектреставрація та Науково-дослідного інституту пам'яткоохоронних досліджень,

планується проведення наради щодо завершення розробки історико-архітектурних опорних планів Феодосії та Євпаторії. До участі в нараді запрошено керівництво Феодосійської та Євпаторійської міських рад.

Нагадаємо, у травні поточного року науково-проектну документацію щодо визначення меж та режимів використання історичних ареалів, зон охорони пам'яток історичного населеного місця смт Сімеїз Автономної Республіки Крим було винесено на розгляд Науково-методичної ради Міністерства культури України. В результаті обговорення її схвалено та рекомендовано до погодження і затвердження у встановленому порядку, при цьому відзначався високий науково-методичний рівень виготовлення науково-проектної документації (замовник – Виконавчий комітет Сімеїзької селищної ради, розробник – Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень Мінкультури).

ТВОРИМО КУЛЬТУРУ РАЗОМ

В останній день липня в митрополичих палатах Національного заповідника «Софія Київська» відбулася нарада з керівниками управлінь культури і туризму обласних, Київської, Севастопольської, міських державних адміністрацій, міністерства культури АР Крим. Провела нараду заступник міністра культури України Олександра Губіна.

На нараді працівники культури говорили про найбільш важливі: структуру управління, формулу фінансування, базову мережу. Про стан циркової галузі розповів присутнім Ігор Хлібосолов, генеральний директор та художній керівник державного підприємства «Державна циркова компанія України».

На запитання керівників управлінь культури і туризму відповідали Олександра Губіна, заступник міністра культури України, Лілія Гомольська, директор Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти, Олена Пасічник, директор Департаменту фінансово-ресурсного забезпечення, Віктор Вечерський, заступник директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей.

Сергій Мойсієнко, начальник головного управління культури, туризму і охорони культурної спадщини Чернігівської обласної державної адміністрації запропонував наступну виїзну нараду провести на території Чернігівщини, що односторонньо було прийнято.

Генеральний директор «Софії Київської» Олена Сердюк запропонувала учасникам наради презентацію та експозицію по заповіднику.

Керівники управлінь культури і туризму мали можливість ознайомитися з видавничою продукцією ДП «Національне газетно-журнальне видавництво», зокрема газетою «Культура і життя» та журналом «Українська культура».

Інф. «КіЖ»
Фото Юрія ШКОДИ

МАЛЕНЬКІ ВЕЛИКІ ТАЛАНТИ

В Українському фонді культури підвели підсумки конкурсу-огляду юних обдарованих за програмою Українського фонду культури «Нові імена культури».

Це понад 50 лауреатів-стипендіатів у галузях: музиканти, вокалісти, образотворче мистецтво, література.

Ірина Мелешко зі своїми гобеленами з Кіровограда

– Для мене це дуже почесно отримати нагороду з рук Героя України, поета, голови Фонду Бориса Олійника, – сказала лауреатка-стипендіатка Ірина Мелешко з Кіровограда. – Тепер я вірю в перемоги. Моя вчителька

і натхненниця – заслужений майстер України, талановита й неперевершена Олександра Пренко.

У дитячих очах – радість і впевненість. Борис Ілліч Олійник, голова Фонду – хвилюється не менше:

– Я вірю в них, у ці маленькі-великі таланти. Знаю, що в їхній перемозі заслуга насамперед батьків, учителів. Пишаюся – у нас чудова й талановита молодь.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

ВІДКРИТО ОНОВЛЕНУ ЕКСПОЗИЦІЮ В МУЗЕЇ ІСТОРІЇ ГАЛИЧА

29 липня 2012 р. відбулася знаменна подія в музейництві Прикарпаття. Патріарх УГКЦ Святослав Шевчук благословив Музей історії Галича, відкрито оновлену експозицію, а також оглянув цікаві експонати Музею історії церкви та Музею історії Галича.

Попередня експозиція Музею історії Галича була створена в 2004 році. Незважаючи на те, що вона була досить цікавою, темп життя, зокрема, в плані сучасних музейних технологій, вимагає внесення змін. І вони відбулися!

В оновленій експозиції Музею історії Галича є матеріали з фондів Національного заповідника «Давній Галич», Львівського історичного музею. Глядач побачить нові експонати палеоліту, мезоліту та неоліту, Трипілля (відоме, як енеоліт). Тут представлено нові експонати з історії усіх культур, які проживали на терені сучасної діяльності заповідника «Давній Галич». Зацікавлення викличе зброя періоду княжої доби, гарно виконані макети Успенського собору, церкви Спаса і церкви Святого Іллі.

Віритися, що оновлена експозиція музею і в подальшому працюватиме для збереження і популяризації славних сторінок нашої історії.

Андрій Чемеринський

XVI МІЖНАРОДНА КНИЖКОВА ВИСТАВКА-ЯРМАРОК «ЗЕЛЕНА ХВИЛЯ»

Протягом шістнадцяти років одеська «Зелена хвиля» незмінно зберігає свої відмінні ознаки. Головна з них – черги за книгами.

Сьогоріч свою участь підтвердили близько 100 учасників.

Щороку програма книжкового ярмарку поповнюється новими заходами, покликаними формувати культуру і любов до книги серед найширшої аудиторії.

Традиційно пройдуть конкурси «Одеса на книжкових сторінках», «Мистецтво книги», дитячий фестиваль «Ні дня без рядка», щорічна благодійна акція «Бібліотека в дар», презентації книжкових новинок.

Уперше в програмі «Зеленої хвилі» відбудеться:

• Благодійна акція «Книги для дитячого будинку».

• Презентація спеціальної експозиції, присвяченої 35-річчю Одеського літературного музею.

• Міжнародний літературний конкурс «Є місто, яке я бачу уві сні...»

• Презентація спеціального випуску газети «Всесвітні одеські новини» з роботами лауреатів конкурсу.

• Презентація друкованого Альманаху конкурсу дитячого літературного конкурсу «Море талантів».

• Перший конкурс дитячого цифрового малюнка «iPagus», присвяченого твору Валентина Катаєва «Біліє парус одинокий».

Одним з яскравих заходів Зеленої хвилі буде Творчий вечір «Дух Грузії», присвячений 150-річчю великого грузинського художника Ніко Піросмані.

Нікого не залишить байдужим Концертна програма «Територія романсу» – вечір романсу, присвячений 225-річчю від дня народження А. Аляб'єва.

Ярмарок триватиме по 5 серпня.

КОНКУРС «З БАБУСИНОЇ СКРИНІ»

Національний музей українського народного декоративного мистецтва оголошує всеукраїнський конкурс «З бабусиної скрині».

Організатори конкурсу пропонують поділитися цікавою історією про родинну реліквію з відвідувачами музею. Відомо, що нові речі радують нас кілька днів, доки ми до них звикнемо, а старі інтригують і викликають інтерес завжди, коли береш їх у руки, окрилюють спогади про розповіді дідуся чи бабусі, мами чи батька.

24 серпня у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва відбудеться відкриття виставки

давніх речей, їх фотографій та розповідей про них. Найцікавіші розповіді потраплять до музейного видання, а їх автори отримають гарні призи.

Умови участі:

– до 23 серпня потрібно принести стару річ, або її фотографію;

– написати розповідь (есе) про предмет та її власника (надіслати на електронну або поштову скриньку чи принести в музей).

Виставка триватиме з 24 до 26 серпня 2012 року. Всі надані матеріали повернуться власникам.

Адреса музею: вул. Лаврська, 9, корпус 2, e-mail: novmuz@ukr.net, тел.: 280-36-93.

Львів попрощався з Іриною КАЛИНЕЦЬ

31 липня після тривалої тяжкої хвороби на 72-му році життя померла львівська поетеса, громадський діяч, політв'язень Ірина Калинець.

Поховано Ірину Онуфріївну 2 серпня на Личаківському цвинтарі.

Світла їй пам'ять.

26 липня 2012 року пішов у вічність народний артист України, артист розмовного жанру, майстер сатири і гумору ЛИТВИНОВ Анатолій Васильович

Мистецтво зазнало непоправної втрати – 26 липня 2012 року на 75 році життя, пішов у вічність народний артист України, артист розмовного жанру, майстер сатири і гумору Литвинов Анатолій Васильович.

Життєвий шлях Анатолія Васильовича завжди залишиться в пам'яті кожного із нас як яскравий приклад самовідданого служіння мистецтву і народу України.

Від нас пішла прекрасна людина, залишивши по собі добру пам'ять та світлі спомини.

Висловлюємо свої щирі співчуття рідним, друзям, колегам, всій українській громаді.

Міністерство культури України

Творча спілка «Асоціація діячів естрадного мистецтва України», кілька тисяч професіоналів улюбленого народного жанру естради глибоко сумують з приводу передчасної смерті провідного діяча естрадного мистецтва, народного артиста України, видатного майстра сатири і гумору, секретаря Творчої спілки

ЛИТВИНОВА Анатолія Васильовича,

що сталась 26 липня 2012 року, на 75-му році життя.

Ім'я блискучого майстра розмовного жанру, невтомного пропагандиста кращих надбань українського гумору і сатири Анатолія Литвинова відоме у всьому світі як еталон найвищого професіоналізму, вишуканого мистецького смаку, невтомного творчого пошуку. Він, один з небагатьох в Україні, був лауреатом Всесоюзного конкурсу молодих артистів естради імені старшого колеги Андрія Сови, відкрив багато талановитих особистостей, нині народних і заслужених артистів України. Він був справжнім патріотом Незалежної України, стимулюючи народження нових творів на її утвердження, у першу чергу постійним його автором Павлом Глазовим. Анатолій Литвинов лише йому властивим особливим, динамічним і емоційним стилем утверджував на сцені, у теле- і радіоефірі високу громадську позицію, висміював недоліки сучасного суспільства незалежно від посад його очільників – від президента до народних депутатів, від олігархів до хапуг – чиновників. Сатира митця завжди вцілювала за точною адресою, а його сонячний гумор звеселяв народ у його непростому бутті.

Пам'ять про Анатолія Литвинова вічно житиме у наших серцях!

Висловлюємо глибокі співчуття дружині і рідним небіжчика, родичам і близьким, друзям-колегам.

Президент Творчої спілки «АДЕМУ» Віктор Герасимов
Голова Наглядової ради Творчої спілки Анатолій Авдієвський
Секретаріат, правління Творчої спілки

Поодинокий голос людини

У ПінчукАртЦентрі відкрилася персональна виставка Жанни Кадирової «Натовп». Яким вважає апокаліпсис відома українська художниця і до чого тут... газети різних країн?..

ДІАМАНТИ, МУШЛІ, КАХЛІ

Художниця і скульптор Жанна Кадирова відома завдяки важкій праці. Не лише тому, що саме праця – як то кажуть, 95 відсотків успіху. У прямому сенсі. Знаменитою Жанна стала завдяки власному, зараз уже хрестоматійному «паблік артові» – «Діамантам» із кахля. Кожна така скульптура важить як мінімум по кілька десятків кілограмів.

Втім, не псевдодорогоцінним камінням єдиним. Уже 2010 року окрасою та символом російської Пермі стало триметрове «Яблуко» киянки. З кахля та червоної цегли. А 2012-го Кадирова отримала найпрестижнішу російську Премію Сергія Курьохіна за 2011 рік у галузі сучасного мистецтва за скульптуру «Форма світла».

Помилюватися гігантським прожектором, який «світить» стовпом із щирого бетону, ми, українці, можемо, просто мандруючи київською Пейзажною алеєю. Жанна вперше встановила його саме там, на сходах, що ведуть до гори Дитинки, взявши участь у проекті Kiev Fashion Park.

У 2011-му найпрестижнішу у Східній Європі Першу спеціальну премію ПінчукАртЦентру Кадирова отримала за роботи із серії «Асфальт». (Цей проект

Художниця і скульптор Жанна Кадирова

новаторська, знов-таки чималих розмірів, скульптура «Мушля», виконана з червоного шиферу.

...Тож, зі всього видно, що Кадирова – майстер великих, навіть монументальних форм? Ні, ні й ще раз – ні! Насамперед, вона – художник концептуаль-

безперервно діючого проекту, який триватиме до грудня 2012 року – часу, коли, якщо вірити сучасному міфологічному календару майя, наступить кінець світу. Втім, незважаючи на досить-таки очевидне іронічне посилення, колажі з газетних вирізок, що розміщуються на прозорих скляних панелях за «календарним» принципом, на перший погляд зовсім не видаються смішними. Вони, навпаки, дещо лякають.

Ніби з повітря, на глядача дивляться сотні облич: політиків, спортсменів, поп-зірок, балетних труп та пересічних людей, які живуть та про яких пишуть ЗМІ в Україні (використані газети з кольоровим друком «Сьогодні», «День», «Экономические известия»), Польщі, Австрії, Китаї, Індії тощо. «Взявши до рук газету, художниця вирізає портрети з кожної сторінки, створює композицію, в якій люди різних соціальних статусів, політичних поглядів та вірувань стають пліч-о-пліч. Видання з різних країн світу втрачають будь-який зв'язок з текстом та мовою, окрім своєї назви, котра стає своєрідною географічно-культурною «рамкою» для портретів. Цей безперервний процес архівування віддзеркалює стратегію ЗМІ, звертаючи увагу на глобалізацію медіатизованих образів», – зазначає прес-реліз виставки.

На відміну від радянських концептуалістів і навіть Дмитра Прігова, Жанна Кадирова

не сприймає газетний текст як «пустку», придатну хіба що для постмодерністської гри з уламками «змістів» і слів. На глядача насувається справжній натовп – із роззявленими ротами, вдягнений у «блиск та страхи». «Ярмарок марнославства»? Ні. Скоріше вже, справжнісінька армія Сатани-Аримана з творів Рудольфа Штайнера суне на сучасного читача зі шпальт газет. До речі, «батько» антропософії й насправді вважав ЗМІ окремою парафією Антихриста. Втім, навряд чи, «міксуючи» газетні світлини, художниця мала на думці саме це. Сама Кадирова наголошує на тому, що її особисто вразило різне ставлення у медіях до чоловіків та жінок:

«Мені сподобалася робота з газетами і в Гоа я активно зайнялася вирізуванням фігурок. Мені впало в очі нерівне співвідношення зображень жінок і чоловіків: три жінки на сто чоловіків. Потім я подивилася, хто в яких ролях показаний: чоловіки тиснуть один одному руки, жінки представлені або в рекламі, або в культурі, або з дитиною, – все, інших ролей в них немає. І це не лише в Індії. Якщо в Європі або Америці ще з'являється бізнес-леді перед мікрофоном, яка щось розповідає, то в наших краях, а також у Чехії та Польщі – це рідкість», – каже Жанна.

СТРАШНА РЕАЛЬНІСТЬ

Проте зміст колажів Кадирової – набагато ширший, ніж лише «гендерний». Немов

герой відомої казки Андерсена, що першим уголом назвав речі своїми іменами («А корольто – голий!»), завдяки, скоріше, «дитячій» чистоті сприйняття, ніж велемудрій філософській рефлексії, своїм «Натовпом» художниця вкотре вивільнила «реальну» реальність від метанарративів, завдяки яким ми її зазвичай сприймаємо. Все дуже просто: авжеж, навіть із 2000-х, коли свої колажі творив «взірцевий» постмодерніст Дмитро Прігов, людське суспільство змінилося. І сучасному художникові-концептуалістові, замість того, аби знов констатувати відсутність тотального «сенсу» у світі, доводиться закликати глядачів разом думати над тим, чим насправді є новітнє нібито «інформаційне», наскрізь глобалізоване суспільство. Часом, не напливом безіменного, схожого як дві краплі води у різних країнах, натовпу претензій, за яким криються лише апокаліптична тиша і пустота?

Напевне, справжній кінець світу – це коли натовп стає заміною індивідуальному розуму. Втім, про «Повстання мас» та «дегуманізацію мистецтва» та суспільства колись давно попереджав розумник Ортега-і-Гассет. Тож, аж занадто прості, як на перший погляд, колажі Жанни Кадирової виявляються аж занадто глибоко зануреними ще й в історію культури та самої людської цивілізації...

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Фото надані PinchukArtCentre © 2012.
Фото Сергія Ільїна

також експонувався у рамках Першої київської міжнародної бієнале сучасного мистецтва ARSENALE 2012). У звичайних асфальтових брилах вагою до 600 кг, вирізаних зі шляху, художниця побачила... картини. А нещодавно – вже цього літа – Жанна отримала Гран-прі Першого міжнародного фестивалю скульптури Kyiv Sculpture Project 2012, що проходив на території Національного ботанічного саду ім. Гришка. Перемогти серед 15 проектів із шести країн світу (України, Росії, Великобританії, Нідерландів, Австралії та Польщі) їй допомогла

ний (згадуючи знамениту Московську концептуальну школу). І цей постулат якнайкраще довела її остання за часом персональна виставка, яка саме зараз триває у ПінчукАртЦентрі в рамках простору PAC-UA. Адже, на відміну від вже звичних «кахельних» творів, у «Натовпі» Жанна постала як автор майже невагомих колажів із газетних фото.

ЧОЛОВІКИ ПРОТИ ЖІНОК?

Свою серію колажів «Натовп» художниця створила спеціально для ПінчукАртЦентру. Експозиція стала початком

Зійшлися Мамаї...

У Національному музеї літератури України відкрилася виставка «Мамаї. Образ козака Мамає в сучасній літературі та мистецтві». Цією виставкою музей започаткував новий проект «Відлуння», в рамках якого будуть висвітлюватися діалоги культур, спадкоємність традицій, осмислення минулого.

– Мамаї – це перша спроба показати, як одне з найяскравіших явищ барокової культури – народна картина «Козак Мамає» звучить у творчості сучасних українських митців, – розповідає Раїса Сеннікова, заступник директора з науково-освітньої роботи музею. Радіємо, що наш проект з Наталією Кучер, старшим науковим співробітником музею, здійснюється.

цінність Мамає, зобразив його на гербі Української Народної Республіки в 1918 році. Колядники з Клубу творчої молоді початку шістдесятих років на Новорічні свята носили зобра-

ження Козака Мамає високо піднятим вгору. До цього образу звертались Опанас Заливаха та Ігор Калинець. Наприкінці 60-х початку 70-х років за часів боротьби з «українським націоналізмом» Мамає потужно з'явився в розписах Алли Горської, графіці та кераміці Галини Севрук.

– У кожного свій Мамає, у кожного свій образ, – вважає Валерій Франчук. Але цей код української долі буде завжди. Кожен дослідник має своє трактування цього образу – як ностальгія за минулим (П. Білецький), як дума українського народу про свою сутність (О. Апанович), як закований в образній формі архетип «воїна сонячного божества» (О. Найден), як символ, що зберігає історичну пам'ять народу, утверджує ідеали мирного стража своєї землі, мужнього, зосередженого і мрійливо-задумливого (С. Бушак). Так само і митці відчують і зображують Козака Мамає по-різному: мужнього аскета (Феодосій Гуменюк), сумного пророка (Валерій Франчук), космічного Сонцедара (Володимир Гарбуз), витонченого співця-характерника (Галина Севрук), змисборця (Олександр Мельник), невидимого поета з пташкою (Любов Міненко)... Голос культур через тисячоліття звучить у роботі Леоніда Гопанчука в зображенні «мамаїв» – камінних статуй у степу.

У залі звучать вірші у виконанні Галини Стефанової та Леоніда Горлача, українські народні пісні дарує гостям Надія Боянівська. Творці обмінюються враженнями, гості дістають справжню насолоду – одразу стільки мамаїв зійшлося... Я

ж гортаю книгу відгуків і читаю один з перших записів-вражень про виставку: «Один Мамає – загадковий гість з минулого. А ціла галерея Мамаїв – то духи українського степу, що оживає Запоріжжям, кіннотою Махна, віковічною думою про те, хто ми є і будемо. Дуже талановитий і проникливий задум виставки. Євген Сверстюк».

А водночас на першому поверсі представлена дитяча творчість і фантазія бачення образу Мамає. Юні художники з усіх куточків України надіслали свої роботи на виставку. Серед них – десятирічна Катерина Ілюк з Чернівців, восьмирічна Валерія Годлевська з Черкас, дев'ятирічна Ясмін Гаріпова із Запоріжжя, тринадцятирічний Денис Мантач

зі Ставище, що на Київщині. В дитячих творах Мамає веселіший, яскравіший. Наразі пригадалися слова мистецтвознавця-дослідника Станіслава Бушака: «... в „Мамаєх“ закована дуже важлива для української душі інформація, яка передається з покоління в покоління, визначаючи засадничі риси нашого національного характеру».

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

На виставці представлено роботи двадцяти двох художників. Серед них – роботи Феодосія Гуменюка, Галини Севрук, Валерія Франчука, Василя Лопати, Володимира Гарбуза, Олександра Мельника, Петра Ганжі, Юрія Логвина, Наталі Кучер – усього біля сорока робіт. Експонуються також літературні твори Олександра Ільченка, Ігоря Калинця, Володимира Рутківського, Леоніда Горлача, Раїси Лиші, а також мистецтвознавчі праці сучасних дослідників – «Козак Мамає» Станіслава Бушака.

– Моя робота – це спомин про молоді роки, коли я ще вчився за кордоном, у Росії, – пригадує Феодосій Гуменюк. А, взагалі, вважаю, що образ Мамає має бути в кожній хаті, як оберіг.

Козак Мамає став найбільшим неформальним символом українського народу – в умовах бездержавності він замінив символи офіційні – прапор і герб. Його зображення розміщували в сільських хатах поряд з іконами. На офорті Тараса Шевченка «Дари в Чигирині» ми бачимо козака Мамає в інтер'єрі Богдана Хмельницького. Георгій Нарбут, який першим серед художників відзначив високу естетичну

НОВИНИ

ВИСТАВКА ЕДИКА КАТИХІНА «ДЗЕРКАЛО ДУШІ»

Уперше в Україні відбудеться виставка робіт лауреата премії «Каннські леви», художника-ілюстратора Едика Катихіна. Проект «Дзеркало душі» представляє творчість художника у вигляді ілюстрацій, оформлених як величезні книги, та інтерактивних інсталяцій, які дозволяють глядачеві безпосередньо взаємодіяти з об'єктами.

Едик Катихін (1973 р.н.) – учасник понад 25 групових міжнародних виставок карикатури та графіки, переможець Міжнародного конкурсу карикатур у Бельгії, володар премії «Каннські леви». Його роботи були відзначені в рамках фестивалів коміксів «КомМісія» і опубліковані в безлічі авторитетних видань, таких як Le monde (Франція), Hey! (Франція), DMPP (Франція), Street sketchbook (Англія), Marie Claire (Росія), «Афіша» (Росія) та ін. Твори Катихіна знаходяться в Московському музеї сучасного мистецтва і в приватних колекціях в Іспанії, Канаді, Англії, Швейцарії, Данії, Німеччині, Ізраїлі та Росії.

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ ДО 190-РІЧЧЯ ЮРІЯ ШКРІБЛЯКА

На початку липня в Музеї Івана Гончара відкрилась виставка «Різьбяр Юрій Шкрібляк та його школа» до 190-річчя від Дня народження майстра, яка діятиме по 20 серпня 2012 року щодня, крім понеділка та останнього вівторка місяця, з 10:00 до 17:30.

Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара» приймає у своїх залах виставку видатного українського народного майстра гуцульського різьблення Юрія Івановича Шкрібляка (1822–1884) з колекцій Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського (м. Коломия, Івано-Франківщина).

Метою виставки є висвітлення творчого доробку великої родини Шкрібляків за період більш, ніж 100 років, та вплив їхньої творчості на сучасних народних та професійних митців. На виставці представлені 150 творів, не лише Юрія Шкрібляка, а й вироби його синів – Василя, Миколи, Федора, онуків – Василя, Федора, Ганни Шкрібляків, Юрія і Семена Корпанюків, правнуків.

Юрій Шкрібляк свої вироби оздоблював тонкою плоскою різьбою, лише в деяких випадках інкрустував їх металом або баранячим рогом, зрідка випалюванням. Орнамент здебільшого геометричний, лише в деяких творах зустрічається зображення людей, голівко ангелів, трактованих схематично. Композиції у творах Ю. Шкрібляка відзначаються лаконічністю та простотою, кількість мотивів незначна, але численні варіації їх розкривають нам надзвичайний дар неординарного мистця. Доцільна і оригінальна форма виробів, досконалість орнаментики та надзвичайно професійне, тонке технічне виконання забезпечували виробам Юрія Шкрібляка високу оцінку глядачів та журі на чисельних господарсько-промислових виставках у Відні (1872), Львові (1877), Трієсті (1878), Станіславові (1879), Коломії (1880) тощо.

Одеський «Оскар»: хочете вірте, хочете ні!

Одеський академічний театр музичної комедії імені Михайла Водяного відсвяткував своє 65-річчя яскравою виставою-концертом «Нам – 65! Хочете вірте, хочете ні». Утім, гості зі столиці, солісти Київського національного театру оперети народний артист України Микола Бутковський і заслужена артистка України Валентина Донченко-Бутковська у своєму привітанні колективу дуже дотепно перефразували текст класичної оперети: «Навіщо ви нас дурите? Вам ніколи не було, нема і не буде шістдесят п'ять років!!!» Адже цей театр по праву вважають завжди молодим.

Одеський театр щасливий тим, що має постійну прихильність глядачів, увагу міської влади, ексклюзивні постановки та своїх талановитих патріотів сцени: видатних корифеїв і обдаровану, амбітну молодь. Одеська музкомедія – театр з унікальним в Україні репертуаром. Тут ідуть класичні оперети «Жирофле-Жирофля», «Принцеса цирку», «Маріца», мюзикли «Цілуй мене, Кет!», «Моя чарівна леді», «В джазі тільки дівчата», «Безіменна зірка», оригінальні твори одеських композиторів «Дон Сезар де Базан», «Бал на честь короля» (вистава-посвята Михайлові Водяному), рок-опери «Кентервільський привид» та «Ромео і Джульєтта» й, авжеж, казки для молодших глядачів...

Кожен ювілей провідних майстрів сцени або чергову «дату» театру тут прийнято святкувати з розмахом, фантазією і фірмово одеською дотепністю. От і цього разу постійний режисер таких заходів народний артист України Володимир Фролов презентував публіці й гостям цілковито оригінальне святкове видовище. При цьому майстер не забув про свій перший фах, подарувавши шанувальникам драматичну

Театр музичної комедії

інтерпретацію арії «короля скрипалів» та – в тандемі з дружиною Вікторією Фроловою – запальний номер «Шиммі».

У реалізації режисури вечора Володимирові Фролову допомогли головний диригент і головний хормейстер театру заслужені діячі мистецтв України Вадим Перевозников і Юрій Топузов, а також автор сценарію Леонід Сущенко, чиї блискучі репризи відомі як за лібрето музичних комедій, так і класичними текстами одеської команди «Клубу веселих і кмітливих». Кожен сценарний хід Леоніда Сущенко – завжди приємна несподіванка. Цього разу в театрі завзято бавилися у пародії на телевізійні шоу (дотепні ролі телеведучих зіграли провідні солісти В. Кондратьєв та І. Ковальська), де членами поважного журі були герої оперет і мюзиклів із відомою всім меломанам пропискою. Діва Сільва з «Козячого болота», барон Зетта з «республіки Монтевердо» і навіть працівник ЖКГ Альфред Дуліттл, Великобританія! Основна ж частина трупі – незалежно від віку та регалій – отримала можливість, немов уперше, пережити хвилювання дебютантів, перевтілюючись на «конкурсантів».

А обирати журі таки було серед кого: народна артистка України Наталія Завгородня,

заслужений артист України Сергій Лукашенко, лауреат міжнародного конкурсу артистів оперети Наталія Ткачук, провідні солісти Тимофій Криницький та Лілія Бех! Проте, якби нагородження найкращих залежало не від оперетково-мюзиклового журі, а від мене, то його б не оминув чарівний квартет театральних «пліткарок», заслужених артисток України Ауріки Ахметової, Аліни Семенової, Вікторії Фролової та Лариси Борисенко! Їхні театральність,

характерність, партнерські взаємини та актуальний текст віршів подарували присутнім на вечорі незабутнє задоволення.

Додаткову привабливість ювілейній імпрезі додавав ненав'язливий парад-але сцен із репрезентативних вистав театру. Він став такою собі «побічною партією» до основної – «конкурсної». Недаремно відкривали програму увертюра, великий вальс і тост Орловського (у виконанні одразу шести акторів і актрис театру)

Народна артистка України Ольга Оганезова. Діамант!

Ірина Ковальська. Сцена з мюзиклу «В джазі тільки дівчата»

з «Летючої миші», адже ця вистава – історична. В минулому сезоні Володимир Фролов відновив її на рідній сцені в мізансценах Семена Штейна, пишних костюмах, стильній і розкішній сценографії Зої та Михайла Івницьких взірця початку 1980-х років.

Перебіг подій цього диводія після пишної зали балу Орловського дозволив зазирнути до кулуарної наради у посольстві Монтевердо, де барон Зетта (заслужений артист України М. Завгородній) саме оприлюднював надсекретне розпорядження про нагородження найкращого актора театру «Оскар»! І тільки-но чоловічий ансамбль вишикувався у знамениту мізансцену септету з легарівської «Веселі вдови», як раптово змінив репертуар і

заспівав...осучаснений до ювілею відомий шлягер одеської оперети «Хочете вірте, хочете ні» з музичної комедії Оскара Фельцмана «Старі будинки».

Якщо всі ці епізоди вечора презентували незабутнє мимнуле, класику одеської сцени, то з виходом на кін народної артистки України Ольги Оганезової, заслуженого артиста України Павла Коломійчука та лауреатів міжнародних конкурсів артистів оперети Ірини Ковальської та Руслана Рудного ювілейний спектакль був відчутно розбавлений джазовою атмосферою. Актори виконали ефектні сцени з вельми популярного нині в Одесі мюзиклу «В джазі тільки дівчата», прочитання якого щойно здійснила постановочна команда з Москви на чолі з режисером Дмитром Беловим.

В урочистому привітанні Одеський міський голова Олексій Костусев пригадав свої відвідини театру музкомедії ще за часів Михайла Водяного та порадив тому, що і зараз на цій сцені живі традиції легендарних засновників: Людмили Сатосової, Семена Крупника, Юрія Динова, Матвія Ошеровського... У цьому легко було переконалися святкового вечора. Коли одна з засновниць театру Євгенія Дембська і зірки перших десятиріч Ідалія Іванова та Анастасія Пославський тільки-но з'явилися на сцені, театр буквально зірвався оплесками. А які ж ветерани й досі артистичні, музикальні, чарівливі!

Як завжди, на висоті були багаторічний головний балетмейстер театру Ігор Дідурко та його «творчий цех». До заслуг постановників слід віднести те, що в одній із найзворушливіших миттєвостей вечора зал мав змогу побути «сам на сам» з обличчями людей, які творили цей театр, проте вже не живуть на цій землі. Виринаючи з таємниці затемненої сцени, знов засвічувалися на екрані їхні очі та посмішки, і здавалося, що вони теж присутні на ювілеї.

Усвідомлюючи відповідальність продовження естафети, директор театру Олена Редько оголосила про творчі плани колективу. На початку наступного сезону глядачі побачать дві оригінальні прем'єри цілковито на одеському матеріалі – «Хаджибей, або Любов до трьох тисяч помаранчів» (у постановці запрошеного з Санкт-Петербурга Г. Ковтуна) та «Граф Воронцов» (яку готувить його співвітчизник В. Подгородинський).

Щодо обіцяної інтриги вечора – вручення «Оскара», то одесити не були б одеситами, якби не перетворили її розв'язання на несподіванку, яка примирила всі амбіції. Кульмінацією урочистостей стало відеопривітання громадянина Франції, патріарха вітчизняної оперети Оскара Фельцмана своїй рідній Одесі та найулюбленішому на світі театру музичної комедії!

«Народна» самотність Фаїни Раневської

Шанувальники творчості знаменитої актриси Фаїни Раневської 15 серпня цього року святкуватимуть 116-річчя від дня її народження.

Фаїна Георгіївна зіграла близько 50 ролей у театрі, знялась у 25 кінофільмах, отримала звання народної артистки СРСР і тричі стала лауреатом Сталінської премії. У 1992 році її включили до десятки видатних актрис ХХ століття («Who is who», Лондон), а 2008-го в Таганрозі відкрили Перший міжнародний фестиваль її імені.

На запитання журналістів, чому вона не пише про себе, жінка відповідала, що це були б не мемуари, а звичайнісінька книга скарг під назвою «Доля-повія». Здавалося б, навіть такої відомій, славетній, гаряче популярній актрисі скаргитися на долю, адже ще за життя публіка шалено захоплювалася її талантом? А все тому, що ніхто, окрім вузького кола найближчих друзів, не бачив за маскою комічної, дотепної та дещо вульгарної актриси вразливу, чутливу душу простої щиросердної жінки, до безтями самовідданої театру і кіно, яка постійно знаходилася у стані невдоволення собою. Серед людей Фаїна Георгіївна була зовсім іншою: безперервно глумилася над своєю зовнішністю, не боялася відверто висловлювати критику й насміхатися над колегами-акторами, режисерами й надокучливими прихильниками її таланту. Єдине, в чому вона була стовідсотково впевнена – у своєму талантлі й безмежній любові до мистецтва. «Я – викидень Станіславського», – неодноразово стверджувала актриса.

Супутницею та порадицею протягом усього життя Фаїни Раневської була пані

Одна з останніх фотографій Фаїни Раневської (1980)

Самотність. Актриса запевняла, що «самота як стан не піддається лікуванню». Ще з дитинства через легке заїкання, боячись насмішок, Фаїна Фельдман, саме так звучить її справжнє прізвище, трималася осторонь однолітків, не мала подруг і не любила вчитися. Виховання в домашніх умовах включало уроки з музики, співу та іноземних мов. Дівчинка до нестями любила читати, і це палке дитяче захоплення літературою, зокрема поезією, згодом спричинило її знайомства з Мариною Цветаєвою, Осипом Мандельштамом, Володимиром Маяковським, а також тісну дружбу з Анною Ахматовою.

У кіно вона також закохалася з дитинства, зомлівши від яскравих фарб на першому ж перегляді кінострічки. Перебуваючи в ейфорії після кіносеансу, дівчинка розбила свою улюблену скарбничку-свинку і, зі словами «беріть, беріть, мені нічого не потрібно...», роздала всі монети дітям у дворі.

Захоплення театром у Фаїни Георгіївни почалося в 14 років після відвідин вистав приїжджих гастролерів. Однак справжнє потрясіння відбулося після перегляду «Вишневого саду» за п'єсою Антона Чехова у Московському художньому театрі. Ф. Раневська ще зовсім маленькою дівчинкою добре запам'ятала очі своєї матері, яка гірко плакала над статтею у газеті, що сповіщала про смерть А. Чехова. Саме Антон Павлович, точніше, його героїня з п'єси «Вишневий сад» – Любов Андріївна Раневська – послугувала життєвому псевдоніму Фаїни Георгіївни. Одна легенда свідчить, що саме після перегляду вистави «Вишневий сад», інша, що під час прогулянки зі знайомим після відвідування банку, – у актриси випадково з рук випав гаманець, і вилетіли всі купюри. Вітер підхопив папір і почав кружляти його навколо Фаїни Георгіївни. «Красиво летять – як осінні листя», – замилювалася актриса. Її знайомий одразу ж підхопив: «Та Ви ж Раневська! Тільки вона могла так сказати!» Так Фаїна Фельдман стала Фаїною Раневською.

Девізом її творчості був вислів, що «актор на сцені має не грати, а жити», тому актриса була генієм «проживання ролі» і в театрі, і в кіно. Трагедія її професійної долі полягала в тому, що Раневська прагнула грати головні ролі, а їй пропонували лише епізодичні. Але саме завдяки цим епізодичним героям, до створення образів яких вона ставилася дуже відповідально, з посиленням виявом фантазії та імпровізації, Фаїна Георгіївна стала найпопулярнішою «народною» актрисою. Її скрізь упізнавали, нею захоплювалися, прихильники оточували її натовпом на вулицях. Але популярність не впливала на розподіл ролей у театрі й кіно – провідних ролей режисери все одно Ф. Раневській не пропонували. Актриса неодноразово зізнавалася, що в силу відпущеного їй Богом таланту, вона «пропищала як комар».

Не склалося зовсім сімейне життя Фаїни Георгіївни – ні чоловіка, ні дітей – жодної опори протягом життя. Проте актриса шалено любила тварин, особливо собак, яких інколи отримувала в подарунок, а здебільшого підбирала на вулиці. Очевидно тому поступово ставала схожою і долею, і поглядом саме на них, своїх обездолених домашніх улюбленців. Схожими були глибокі, сповнені смутку й жалю, очі в одній з останніх театральних робіт Фаїни Раневської у виставі «Далі – тиша» за сценарієм «Поступися місцем завтрашньому дню» Віна Дельмар (режисер – Анатолій Ефрос). У спектаклі йдеться про батьків, якими вже дорослі діти не хочуть опікуватися і допомагати, через що роз'єднують їх та влаштовують по різних будинках для людей похилого віку. Діти, наче собак, покидають своїх батьків напризволяще. У фінальній сцені вражають бездонні очі матері – Люсії Купер, яку виконувала Фаїна Раневська. Це той самий відданий і щирий погляд покинутої собаки, яка завжди залишатиметься вірною своєму господарю, ніколи не забуде його і до останньої хвилини не повірить у його зраду.

Утім більшість кіногероїнь Фаїни Георгіївни Раневської жартують і посміхаються нам з «голубого екрана», тому у відповідь їм хочеться відповісти лише щирою відвертою посмішкою, ба навіть інколи помахати хвостиком від задоволення.

Вікторія ІЛЬКІВ

НОВИНИ

ЗАПРОШЕННЯ ВІД ЕЕРАР

Ми вже повідомляли про створення Східноєвропейської платформи перформативних мистецтв (www.eeap.org). Нещодавно її організатори оголосили про відкритий конкурс на кілька програм резиденцій для кураторів театральних та танцювальних проєктів, критиків, продюсерів, драматургів, завітів та театральних фотографів на найважливіших театральних фестивалях Центральної Європи: Белградський міжнародний театральний фестиваль (10–23 вересня, Сербія), MESS (24 вересня – 7 жовтня, Сараєво, Боснія та Герцеговина), DIVADELNÁ NITRA (13 – 27 вересня, Нітра, Словаччина), «Театральні ремінісценції» (28 вересня – 11 жовтня, Краків) та «Театральні конфронтації» (6 – 21 жовтня, Люблін у Польщі), а також при двох словенських театрах «Mladinsko» «Glej» у Любляні з 1 до 16 листопада 2012 року.

Цей захід запроваджено саме для країн-учасниць Східного партнерства – Білорусі, України, Молдови, Грузії, Вірменії та Азербайджану. Щоб узяти участь у конкурсі, потрібно стати учасником Східноєвропейської платформи перформативних мистецтв, а також подати заявку. Ці програми резиденцій розпочинатимуться за тиждень до запланованих дат фестивалів і триватимуть протягом усього терміну проходження мистецьких форумів, а від учасників сподіваються активної участі в фінальних підготовках та самих фестивалях, словом – навчатися працюючи. Також організатори платформи повністю фінансуватимуть перебування учасників програм резиденцій.

У КРИМУ ВІДБУДЕТЬСЯ ФЕСТИВАЛЬ ПАПЕРОВОГО ТЕАТРУ «MINIFEST-PAPIRTEATR»

З 6 по 10 серпня в Криму відбудеться Фестиваль паперового театру «Minifest-Papirteatr».

У рамках фестивалю 7 серпня до уваги глядачів буде представлено вистави «Лесині листи» (Хмельницький обласний академічний театр ляльок), 8 серпня кафедра акторського мистецтва і режисури театру ляльок Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого представить виставу «Дівчинка з сірниками».

9 серпня артисти Кримського академічного театру ляльок представлять виставу «Каштанка», артисти театру «Вогню і паперу» (м. Лодзь Польща) – виставу «Каміння».

У програмі заходу також проведення майстер-класів «Паперовий театр» та «Унікальна технологія створення кусями».

Кадр з фільму «Попелюшка»

Україна на Дунайфесті-2012

Раз на два роки (з 1998 р.) в Ульмі та Новому Ульмі (Німеччина) проводиться Дунайфест, у якому беруть участь країни, через які протікає річка Дунай, а саме: Румунія, Угорщина, Австрія, Сербія, Німеччина, Болгарія, Хорватія, Словаччина, Молдова, Україна. Ці держави представляють свою культуру і традиції, національні страви. Від кожної країни-учасниці на фестивалі лаштуються намети, в яких розміщують унікальні речі переважно ручної роботи: скляний та керамічний розмальований посуд, плетені кошики, шкіряне взуття, лляний одяг, ювелірні прикраси, музичні інструменти, дерев'яні іграшки та інше.

Цьогоріч Дунайфест-2012 проводився з 6 по 15 липня. Уперше була представлена Україна. Завдячувати цьому слід представникам української громади в Новому Ульмі, а саме Ярославу Залізнику та Андрію Пізьо (священик Української греко-католицької церкви в Новому Ульмі), які доклали максимум зусиль, аби наша держава брала участь у Дунайфесті. Згодом до цієї ініціативної групи долучилася й українка Галина Швайцер, яка працює в Дунай-бюро й безпосередньо задіяна в організації Дунайфесту. Вона сприяла тому, аби Україна на належному рівні змогла якнайповніше презентувати свої культурні надбання. Саме завдяки цим активним діячам з журналом «Пам'ятки України» ознайомилися відвідувачі фестивалю, а саме англійськими № 5 (розповідається про українські пам'ятки футболу, коротко описано історію таких міст як Київ, Львів, Харків та

Вид на місто Новий Ульм

Донецьк) та № 6 (присвячено Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику). Варто відмітити, що українським числам журналу також викликали значний інтерес серед українців не тільки в Ульмі, а й в Аугсбурзі, Мюнхені. З цими містами пов'язано ряд відомих в історії України діячів, це й Віктор Доманицький, Іван Багряний, Зенон Кузеля, Олександр Оглоблин та багато інших. «Пам'ятки України» планує подати на своїх сторінках ряд статей про український Ульм, Аугсбург, Мюнхен.

Отже, на Дунайфесті-2012 від України діяло два намети. В одному, де завідував Ярослав Залізник, готували традиційні страви (голубці, вареники з

сиром та картоплею, козацькі ковбаски). Усе це швидко розпродавалося: німцям смакували ситні українські страви.

По той бік Дунаю в наметі господарював Богдан Попович з Перемишля, представник української громади в Польщі. Тут були представлені писанки, керамічні дзвоники-ангелики, гердани, дерев'яні скриньки прикрашені витонченою різьбою. Всі ці речі мали широкий попит, оскільки були ручної роботи, й вигідно вирізнялися своїм національним колоритом. В останні дні фестивалю в пана Богдана майже нічого не залишилося для продажу.

Напевно, найбільше відвідувачам Дунайфесту запам'яталися львів'янки Наталя Михайлів

та Оля Короляк, які проводили для дітей майстер-класи з виготовлення ляльки-мотанки, а також заплітали традиційні коси всім охочим дівчатам. Усе це робили безкоштовно. Не тільки дітям було цікаво робити сакральні ляльки, а й дорослим. Так навіть учителька-німкеня всі етапи виготовлення ляльки ретельно фотографувала, аби потім у школі повторити разом з дітьми. Дуже вигідно

вирізнялись дівчата тим, що були вдягнуті в національні строї, які досить доладно пасували струнким українкам. Їх усюди впізнавали, навіть знімали німецьке телебачення.

Загалом, за даними організаторів Дунайфесту, цей захід протягом 10 днів відвідало понад 300 000 чоловік. І справді, зранку до вечора тут не можна було пройти, вдень в основному гуляли люди середнього віку з дітьми, а вже вечером на концерти приходила молодь. Були влаштовані майданчики, де виступали відомі гурти з Сербії, Хорватії, Угорщини, Румунії та інші.

Як для України, так і для Румунії та Сербії українською було донести свою культуру та традиції, зламати негативні стереотипи, поширені серед мешканців Західної Європи. Думаю, це вдалося, дивлячись з яким захопленням німці підтанцювали під балканські пісні, смакували румунським вином та бринзою, вчилися робити українські ляльки-мотанки. Адже важливо в умовах політики тотальної мультикультуралізації в країнах Західної Європи зберегти автентичність традицій свого народу, не бути поглинутим хвилями масової сучасної попкультури.

Детальніше читайте про подію у журналі «Пам'ятки України».

Леся БОГОСЛОВ

Rundek Cargo Trio – відомий колектив з Хорватії

Майстер-клас ляльок-мотанок від Наталії Михайлів

Керамічний посуд розписаний уручну

«Лемківська ватра» на польській землі

Із 20 до 22 липня у селі Ждня Горлицького повіту Республіки Польща за участю Міністерства культури України відбулася XXX «Лемківська ватра».

Це свято автентичної культури лемків-українців, яке традиційно проводиться на їхніх автотонних землях. Міжнародний захід об'єднує лемків усього світу в їхньому прагненні репрезентувати культурну спадщину своїх предків, звичаї і традиції.

Лемки, як одна з етнічних груп українства, трепетно плекають вікові духовні здобутки українського народу – глибоко шанують українське слово, пісню, танець, оберігають християнську віру. Це свідчить про високу духовність лемківської громади.

Цьогорічне свято відбувалося під гаслом вшанування 65-ї річниці масової депортації лемків із їхніх історичних територій. Ця трагічна сторінка їхнього життя ввійшла в історію як операція «Вісла».

Захід проходив під почесним патронатом Президента України Віктора Януковича та Президента Польщі Броніслава Коморовського.

Ювілейна «Лемківська ватра» збирила на своїх теренах численних учасників та шанувальників українського мистецтва з Польщі, України, Сполучених Штатів Америки, Канади, Словаччини, Сербії, Хорватії.

Міністерство культури України відзначило почесними грамотами та подарунками активістів громадського лемківського руху в Польщі та діячів у галузі культури, зокрема:

Ярослава Трохановського – засновника та керівника лемківського ансамблю пісні і танцю

«Лемковина», композитора, диригента, громадського діяча;

Юрія Старинського – засновника та керівника лемківського ансамблю пісні і танцю «Кичера», етнографа, громадського діяча;

Семана Мадзеляна – письменника, поета, журналіста, етнографа;

Петра Трохановського – поета, літератора, журналіста, редактора українського часопису «Бесіда», громадського діяча;

Володимира Мокрого – професора Ягеллонського університету, україніста, славіста, публіциста, громадського діяча;

Степана Гладика – голову громадської організації «Об'єднання лемків у Польщі»;

Емілія Гойсака – заступника голови «Об'єднання лемків у

Польщі» та директора фестивалю «Лемківська ватра».

Триденне святкування було насичене різноманітними заходами: урочистим розпалюванням ватри, конкурсами, спортивними змаганнями, концертними виступами, тематичними виставками народної творчості, пов'язаними з історією та традиційним побутом лемків, а також цікавими зустрічами. Хореографічне шоу заслуженого ансамблю танцю України «Юність» зі Львова на фестивалевій сцені «Лемківської ватри» супроводжувалося бурхливими оплесками та вигуками «Браво!»

Ансамбль створений у 1964 році, його незмінним керівником упродовж тридцяти років є народний артист України Михайло Ванівський. Широка і яскрава репертуарна палітра колективу дозволила презентувати ватрянам перлини українського хореографічного мистецтва. «Вітальний танець», «Козачок», хореографічна композиція «Гей, Карпати», лемківський танець «Гуляння на весіллі», прикарпатські «Візерунки», «Березнянка», поліська «Ойра», «Буковинський святковий», «Веснянка», «Закарпатський кручений» і, звичайно, «Гопак» – цей блискучий танцювальний калейдоскоп додав загальній атмосфері фестивалю урочистості й святової піднесеності.

XXX «Лемківська ватра» подарувала гостям та кожному учасникові низку позитивних емоцій і незабутніх вражень. Водночас, хочеться запевнити, що Міністерство культури України і надалі залишатиметься надійним партнером у співпраці із закордонним українством у формі конструктивного культурно-мистецького діалогу.

Директор Департаменту у справах релігій та національностей В. П. ЛЮБЧИК

8 FOTOREPORTAŻ

www.gorlice.nazemiasto.pl GAZETA GORLICKA 24 lipca 2012

30. Watra to już historia

Doroczne święto kultury lemkowej za nami. Wiele się działo

Jak Watra, to zawsze – wieloletnie święto. I nie w tym jest, bo podczas nie ma żadnej pauzy. Tak samo było i tym razem. W sobotę nie przerywaliśmy gościć Watry musieliśmy odwiedzić w gmie, parafie i placach przyrodniczych. Po ten był już tylko lepiej – gorąca atmosfera na scenie podgrzewała emocje, którzy nie na chwilę nie opuszczali miejsc w amfiteatrze. Z każdą chwilą było ich coraz więcej. Wysłuchali przede wszystkim zespoły ludowe, ale przede o to w tym wszystkim chodzi. Wcześniej mieliśmy do młodzieży. Kolejne grupy grały o tradycyjną muzykę lemkową. W mniemaniu tych aranżujących spójność oczekiwaniami publiczności. Wznowe nie było końca.

Wielki zjazd na stadion www.gorlice.nazemiasto.pl

Na scenie zagraly zespoły, które kiedyś tworzyły jedną w swoim rodzaju, niepowtarzalną atmosferę zbytniejszych spotkań przy ognisku, a teraz ich pieśniaki są przeobrażeni w spektakularne widowiska. Publiczność została z wykonawcami. Kulturalny program był kochany koncert gminny oraz wieczorny klub koncertowy

Podczas gry jeden przy Watra przez kilka godzin albo uszyły przemoczone ubrania, inni suszyli siebie, całkowicie

Niektóre z występów grupy imiennie zabawałiśmy jako nie budowa, ale gimnastyka. Koncert był, ognisty wręcz temperaturze można im naprawdę pozazdrościć. Wszystko to połączone z doskonałą muzykalnością uprawiali, to publiczność ścisłała czapki

Kościół katolicki w Gorlicach. W niedzielę 22 lipca 2012 roku odbyła się uroczysta Msza Święta w intencji ofiar wojny. W programie: Msza Święta, śpiewy, recytacje, czytanie Biblii

Ale i w tym – tradycyjny sposób robienia z drewna kielichów

Na zewnątrz – tradycyjny sposób robienia z drewna kielichów

W programie: Msza Święta, śpiewy, recytacje, czytanie Biblii

Духовна висота

Репортаж яскравих подій п'яти днів перебування на полігоні I православної військово-патріотичної парашутно-десантної школи ім. Цесаревича Олексія в с. Філютка Погребищенського району Вінницької області.

«Немає більшої радості, ніж радість людського спілкування, а ще як з людьми, що душою і серцем споріднені, то це взагалі – щастя!»

Антуан де Сент-Екзюпері

8 липня 2012 р. Пекуче-сліпучий ранок. П'ять золотих куполів Золотокупольного Храму Успіння Божої Матері в місті Погребище рвуться в голубе небо ближче до сонця.

Місто Погребище, з майже тисячолітньою історією, стоїть на життєдайній річці Рось, притоці Дніпра. На цих звитяжних землях тисячу років тому зароджувалась могутня держава Київська Русь. В умовному трикутнику між ріками Ірпінь-Рось-Дніпро з вершинами: м. Погребище – 1148 р. (рік заснування), м. Канів – 1135 р., м. Вишгород – 948 р. древньоруський князь Святослав готував своє військо до захисту кордонів від численних завойовників.

Історія має схильність до повторення. Ідея створення школи юних десантників зародилась у протоієрея Віктора, настоятеля храму, після відвідин Ізраїлю в 2009 р. На вулицях ізраїльських міст він бачив молодих людей у камуфляжі, з просвітленими рішучими обличчями, які будь-якої миті готові стати на захист Вітчизни.

Архієпископ Тульчинський і Брацлавський Іонафон дав благословення на відкриття школи. Гідна суспільно-духовна ідея не могла не згуртувати одноумців. І пішли кошти з Донеччини, Херсонщини, Вінниччини, Погребищ.

Місцеві фермери виділили майже 100 га землі в живописному селі Філютка, що розмістилось на кордоні Погребищенського і Оратівського районів Вінницької обл.

Меценат із Донецька закупив для школи автобуси, БТР, БРДМ, автомобіль, літак АН-2. Дав кошти на будівництво сучасних душових та іншої інфраструктури,

на планування території, закупив 10 військових наметів.

«Я закінчив військове училище, – розповідає Олег Нагієв. Для мене неважливо, де допомагати – у Донецьку чи у Вінниці, адже для добрих духовних справ не існує кордонів. У мене підрастають син та дочка, обоє вже хочуть стрибати з парашутом, і якщо перші стрибки вони виконають з благословення отця Віктора, я буду дуже радий». Отець Віктор одержує дієву допомогу від обласної держадміністрації. Місцеві меценати Степан Любарський, Володимир Ковганіч, Сергій Волинець, Михайло Гемєга, а також херсонець Микола Волков допомагають продуктами харчування, медом, оформленням наглядної агітації, вирішенням правових питань і поповненням храмової бібліотеки духовною літературою.

Неділя. У храмі 22 юнаки і 18 юнок, на чолі зі своїми командирами в охайних камуфляжних костюмах, приймають причастя від отця Віктора (Віктора Хоменка). В минулому військового ПДВ. Одразу в автобусах з символікою парашутно-десантної школи відбувають на учбовий полігон у Філютку.

нагород і нагород інших держав, крайня посада начальник розвідки 95 аеромобільної бригади. Запрошений у школу через начштабу аеромобільних військ України;

– інструктори рукопашного бою, призери чемпіонатів України – майстер спорту Мельник Дмитро Андрійович; першорядник Соляр Володимир Володимирович;

– інструктори парашутно-десантної підготовки – Сирота Володимир Володимирович, кандидат у майстри спорту, виконав 899 стрибків; Герасимов Петро Федорович, командир Вінницького загону парашутистів, професіонал з більш як 20-річним стажем роботи.

Майбутні парашутно-десантні справи

9 липня, 5:50. Ранкову тишу розривають звуки пісень популярного ансамблю «Голубі берети». «Рота – підйом!» О 6:00 на плацу вишикувані два взводи:

1 взвод – вік 16–25 років,
2 взвод – вік 9–15 років.
У всіх за плечима 2–3 роки тренувань.

10–15 хвилин – богослужіння, 40 хв. пробіжка, легке тренування. Сніданок. Хоч і піст, у раціоні все, що потребує молодий організм.

Повноцінне харчування, чотириразове, забезпечує майор запасу, командир батальйону тилу з Новоград-Волинського Олександр Володимирович Юхимчук. У його команді кращі куховари міста Погребищ.

Благословіння десантників перед вильотом

Після сніданку – різні роботи по впорядкуванню полігону і по життєзабезпеченню функціонування літнього табору.

Об 11:00 починається основний етап тренувань. На майстерність, на витривалість. Команди подаються різко – виконання всіх вправ обов'язкове. Тренінг триває до сьомого поту. Дивуюсь, де в цих юних тілах стільки сили береться: підтягування на турніку не менше 10 разів – 6 підходів; віджимання на кулаках – 50 разів по 3 і більше підходів; присідання по 3 підходи до 100 разів. Різні вправи для преса, біг наввипередки з партнерами на плечах. Здається, вже тіло і розум не підчиняються командам, тільки воля змушує не впасти.

Ось так формуються справжні особистості!

Після обіду – відпочинок 2–3 години. Потім вечірнє тренування. За день курсанти втрачають по 2–3 кг ваги, але за рахунок раціонального калорійного харчування організм відновлюється, утім уже в іншій, більш зрілій, тренуваній якості.

Після вечері – молитва. О 22:00 – польовий полігон заважає, лише командири ще довго розробляють плани підготовки на наступний день.

10 липня, 11 липня розпорядок схожий, лише спеціалізація інша. Стрільба, орієнтування, спаринг-поєдинки, укладання парашута.

12 липня. Головний день у 21-денній підготовці. Цього дня – десантування, де кожен курсант отримує інтегровану оцінку за комплекс вправ.

Стрибок з парашута. Перед виконанням вправи інструктори уточнюють усе до найменших дрібниць. Укладання основного, допоміжного парашута, його комфортність на фігурі. Лікар – начальник травматологічного відділення районної лікарні м. Немирів – Ткачук Павло В'ячеславович перевіряє фізичний і психологічний стан курсантів.

Перед посадкою в літак отець Віктор кожного благословляє на вдале виконання завдання.

Політ завершений. Треба швидко скласти парашут, прибігти з ним на пункт збору. Одержати завдання на орієнтування по місцевості, знайти 5 цілей. Вийти на вогневий рубіж, поцілити 10 мішеней. Фінал – вийти на двобій у рукопашному бою і протриматись 2 хвилини.

У першому сезоні по балах переміг Сергій Хамрило з с. Черешове Погребищенського р-ну. Це й не дивно. Після закінчення політехнічного університету він вирішив продовжувати традицію батька-афганця, нагородженого бойовими орденами – іти служити у ПДВ.

Напруга на полігоні спадає. Бойова техніка заохлена, амуніція складена. Батьки, родичі, що приїхали на бойове хрещення своїх соколят, роз'їхались.

Фото на пам'ять. На фоні бойової техніки весь особовий склад з командирами, засновником школи отцем Віктором, який теж з донькою і сином – курсанти школи, виконали свої чергові стрибки.

Вечеря. Вечірня молитва. Після відбою, як виняток, збір біля багаття. До 24:00 командир співав під гітару пісні своїх бойових ратних буднів. Курсанти тихо підспівували знайомі пісні братства ПДВ. Кожен думав про своє. Але в цих замріяних обличчях, освітлених вогнищем, проявлялась змужніла фізична і духовна особистість. Державу вони вже в силі захищати!

Незабаром – нові соколята прийдуть на II зміну парашутно-десантної школи, аби вже 2 серпня разом зі своїми старшими побратимами відсвяткувати і день ПДВ, і триріччя I православної патріотично-військової парашутно-десантної школи ім. Цесаревича Олексія на звитяжних землях Поросся – землях нащадків древньої Київської Русі!

Юрій ХМЕЛЬОВИЙ
Фото автора

Підготовка до вильоту

Ічнянський іменослов

Вміщається сонце в краплині роси.
У серці – сльоза лебедина.
Повік нерозлучні в стихії краси
Природа й людина.
Григорій Коваль (1921–1977).

Об'єднаними зусиллями за-люблених у свою «малу батьківщину» краян підготовлено й випущено в світ об'ємисту, змістовну й повчальну ілюстровану книгу про фантастично талановитих працелюбних людей із незглибимого джерела квітучого, співучого й гордого козацького краю – вогників нашого Чумацького шляху*.

Вийшов не просто такої собі сухой енциклопедичний довідник з портретами та коротким життєписом видатних людей Ічнянщини й переліком і видрукуванням найхарактерніших їхніх творів. Це, можна сказати, своєрідна історія в особах, націлена з минулого в сьогодення.

Відкривається галерея історичних імен постаттю нині призабутого класика української літератури, етнографа й художника Олекси Стороженка (1805–1874). З династії Стороженків споріднені Ревуцькі, з музикально обдарованої родини яких найбільш відомий українському загалові видатний композитор і громадсько-політичний діяч радянської доби Левко Ревуцький (1889–1977). На його тлі досі якось у тіні залишався старший брат – історик-філолог за фахом, музикознавець і фольклорист Дмитро Ревуцький (1881–1941). Свого часу його радянські чиновники «звільнили із займаних посад як ідеологічно ненадійну людину. /.../ А в грудні 1941-го його було вбито разом із дружиною...»

Ким і за яких обставин убито, автори не повідомляють, а в українських радянських енциклопедіях цей факт взагалі замовчувався. Але читач може з великою імовірністю визначити причину й чинників розправи, прочитавши в цьому ж довіднику про сина убитого – Валерія Ревуцького (1910 – 2010), якому пощастило вислизнути з більшовицької пастки, емігрувавши за кордон, де він дожив до ста років.

Тоді виникає логічне запитання: чому ж і як дядько політичного емігранта і рідний брат розстріляного ідеологічного противника, отже, за всіма «законами» тоталітарної системи, затаврований ганебною чекістською аббревіатурою ЧСВН

*Тетяна Чумак, Віталій Шевченко. «Літератори Ічнянщини. 100 імен; 700 відомих ічнянців: митці, науковці, діячі культури». Довідник-хрестоматія. – ТОВ «Гнозис», Фонд Віталія Шевченка, Київ – Ічня, 2012. Ум.-друк. арк. 17,75, формат 60х84 1/8, наклад 1500 прим.

(член сім'ї ворога народу) Левко Ревуцький, зумів пристосуватися до збільшовиченої ери (чи, може, його зуміли пристосувати?) й, подібно до Павла Тичини, був возвеличений і обласканий радянською владою, хоча, слід сказати, як і той же Тичина, сам нібито почувався в ній не зовсім комфортно і зовсім не затишно.

Що ж, і таке бувало за часів того незбагненого режиму.

Інформація довідника справді надає сучасному читачеві дуже багато приводів для роздумів. Скажімо, ось такий факт із біографії хрестоматійно відомого письменника Степана Васильченка:

«...козачка С. Панасенка (справжнє прізвище письменника Степана Васильченка) арештували разом з Г. Стрільцем (а це прізвище письменника Григорія Косинки – Г. Г.) по справі «Козача рада» у 1922 році. Г. Косинку розстріляли разом з іншими українськими письменниками у 1934 році. С. Васильченко помер від хвороб і голоду 1932 року. – І висновок укладача й видавця: – Такі українські письменники за радянської влади своєю смертю не помирали. Їх винищували. Вони були з когорти «розстріляного національного відродження», до якого наш Степан Васильченко буцім-то не належить. Але його однак розстріляли б (був у картотеці НКВД) за те, що своїми творами викривав рабську психологію малороса-пристосуванця (хакла) і пробуджував в українців козацьку любов до рідної землі, до роду, батька, матері...»

До речі, широко відомий прозаїк ілюструється тут мало відомими сатиричною думкою-казкою «Ось та Ась» (1919 р.) – про «братські» взаємини хохла й

москаля та коротесеньким нарисом «Співучий закуток» – про чудові місцеві церковні хори, чотири регенти яких, конкуруючи, ворогували між собою й ніколи не доходили злагоди через дрібні сварки. «Та ще недобре й те, – додає письменник – що хористи захоплюються тільки церковними співами, а народні пісні співають неуважно, між иншим, хоч і знають їх багато». Ну, чим не віддзеркалення сьогоднішніх церковно-політичних ігрищ?

Цікава розвідка-засторога про Василя Елланського (Еллана-Блакитного, 1894 – 1925), родич якого (Елланські) мали дворянське звання й маєтності в Ічні, а сам він, син попа, навчався разом з Павлом Тичиною спершу в Чернігівській духовній семінарії, а згодом у Київському комерційному інституті. Після того «поринув у літературний вир „всесвітньої революції“ з її аскетизмом і неухагою до всіх життєвих реалій тих самих „мільйонів“, за які він боровся». А до чого доборовся, читаємо далі:

«Тяжка недуга серця, яку з раннього дитинства мав Еллана-Блакитний, спричинилася до його смерті на 32-му році життя. Згодом ім'я поета було приречене на довгоголеті забуття: його було проголошено „буржуазним націоналістом“, „бандитом“ і посмертно винесено найвищу міру покарання. 1934 року було демонтовано пам'ятник Еллану-Блакитному, поставлений його друзями в Харкові. Твори письменника були заборонені, а всі його товариші по партії боротьбістів розстріляні чи заслані на сибірську каторгу».

А ось іще про одного не менш відомого революційного ічнянца, потужний літературний талант якого обірвала денікінська

куля на дев'ятнадцятому році життя, – Василя Чумака (1901 – 1919) – читаємо заключне речення розвідки:

«Через роки, коли в Ічні назавжди упокоїлись батьки Василя, на тихому Спаському кладовищі біля могили матері й батька насипано символічну могилу, на надгробку якої – два портрети: юного Василя та його молодшого брата, літературознавця Миколи, що загинув репресованим на Колимі 1938 року».

Племінниця братів Чумаків – дочка їхньої молодшої сестри, нині кандидат фізико-математичних наук Лариса Гудименко (1929 р. н.) сорок років переховувала листи свого репресованого дядька, і аж тепер, добравшись до утаємничуваних архівів КДБ, 2011 року спромоглася видати правдиву документальну книжку «Родинне гніздо Василя Чумака». Оце такий наш «чумацький шлях»...

У тридцятих роках було безневинно репресовано і страчено (а потім реабілітовано «за відсутністю складу злочину», хоч за сам злочин – страту невинного – ніхто покарання так і не поніс!) поета й літературознавця Григорія Саченка (1905–1939). А журналіста, поета, прозаїка Миколу Клочки (1934 р. н., нині лавреята літературних премій С. Васильченка, В. Чумака та М. Коцюбинського) уже в 1953 році були засудили за політичні переконання на чверть віку каторги.

Така ж доля пізніше, у 80-х роках минулого століття, спіткала й народженого в Ічнянському районі російськомовного поета й правозахисника, одного з засновників харківського «Меморіалу» Віктора Баранова (не плутати з його українськомовним тезком – нинішнім головою НСПУ).

Представлено й нині суцільних майстрів красномовства – прозаїка й поета Леоніда Горлача, журналіста, кінорежисера й письменника Станіслава Маринчика, поета й перекладача Станіслава Шевченка і (дуже коротко) самого Віталія Шевченка – письменника, журналіста, фотохудожника, видавця й державно-політичного діяча. Знайшли свої ніші в хрестоматії поети-пісняри Іван Буренко, Валерій Залізний, Григорій Гармаш і Ніна Шакун та ціла галерея лавреятів різних літературно-мистецьких премій Чернігівщини.

І далі – плавний перехід від «чистих» літераторів до просвітян та освітян – таких, як співавтор і укладач рецензованого видання учитель-методист української мови й літератури, відмінник освіти України, літературознавець і поетеса Тетяна Чумак:

Стоять берізки закосичені,
Літа зозуля роздає.
У мене щастя – не позичене,
У мене й горенько – своє.

А ось поетичний голос і молодшої генерації – Тетянинової доньки Олени Чумак:

Боже милосердний, що на небі,
Українську мову збережи.
Всім, хто має в серці
віру в Тебе,
Об'єднались в Слові помози.

Анатолій Ролік – теж учений, педагог, доцент кафедри іноземних мов, заодне поет, публіцист, перекладач. А поетка Катерина Салата – магістр культурології.

Відкриваючи розділ «Ічнянщина в художньому слові», Віталій Шевченко до орбіти своїх ушлякованих земляків небезпідставно прилучає і найзнаменитішого однофамільця – Тараса Шевченка: «Тут він знаходив духовну розраду в затінках Качанівського парку, занурювався в стихію народного побуту й звичаїв...», а місцеві перекази про «чудотворну» ікону Іржавецької Богоматері, як відомо, спонукали його до написання поеми «Іржавець», яка тут же друкується. Крім Тараса Шевченка, в цьому розділі представлено твори ще близько трьох десятків поетів, які в різний час писали про Ічню та її околиці.

Одним з персонажів і водночас авторів книги виступає Аркадій Сидорук – відомий не тільки в нашій країні журналіст-міжнародник, політолог і перекладач. У публіцистичному нарисі «Солодко-гіркий присмак життя» він розповідає про генеалогічну гілку свого родоводу. Зокрема про батька Федора Фавстовича – лікаря від Бога за професійними та суто людськими якостями, і за людяність та безкорисливість мав загальну шану ічнян. І не тільки. На «державному» рівні йому присвоїли звання заслуженого лікаря республіки, його неодноразово «обирали» депутатом Верховної Ради України, навіть нагородили орденом Леніна. А він категорично відмовлявся вступати до лав КПРС, «доки партія не очиститься від негідників». І критикував радянську систему за соціальну несправедливість.

Завершує Аркадій Федорович свою розповідь про батька скрушною реплікою: «Напевне, він не сприйняв би ані розумом, ні серцем і сучасного аморального й здирницького „українського“ суспільства...»

Книжка вийшла, може, трохи завелика обсягом, бо було що в неї вміщати, але так усе й не вмістилося, бідкаються автори, – отже, й наступним пошуковцям подвижників регіональної духовності, що вливається в загальнонаціональну й світову, ще є і є над чим працювати.

І ожили сторінки літопису...

28–29 липня в «Парку Київська Русь» відзначили День Хрещення Русі

Люди, які вирішили про- вести ці липневі дні в Цен- трі культури та історії, що на Обухівщині, не пошкодували. Вони насолодились не лише чистим повітрям, а й унікаль- ним видовищем – відтворен- ням історичних подій, що передували прийняттю хри- стиянства Володимиром Ве- ликим, та навіть стали учас- никами дійств.

Уже біля воріт Стародавньо- го Києва гості потрапляли в ат- мосферу давнини. Їх зустрічали дівчата у відтвореному вбранні тих часів, пропонуючи відне- сти камінчика зі столу до возу неподалік, повідомляючи, що так гості долучаються до зве- дення града Кия. А діти й чо- ловіки трохи пізніше відчули себе справжніми його будівни- чими – умілими й сильними. Ма- леча зліпила стародавнє місто з піску, а чоловіки, не без бога- тирських зусиль перемістивши тритонного воза ближче до гля- дачів, розбивали великі камені на очах цікавих.

Перед нами ожили сторін- ки стародавнього літопису, відтворені захопленими своєю справою молодими акторами. В образах Нестора Літописця та Володимира Великого, у монар- шому та князівському вбранні, з'являвся перед нами ведучий дійств – головний режисер те- атру Парку Олександр Андрієн- ко. Логічно пов'язані між собою постановки вирізняли яскраві

Діти відтворюють стародавнє місто

ідеї, захопливі сюжети та кон- флікти.

Із персонажів сцен життя по- лян і древлян запам'ятався зво- рушливий образ молоді мате- рі з вінком із зілля на голові та малюком на руках. Саме на цю дитину на ймення Кий покладе- но місію започаткувати велике місто. Занурившись у часи кня- зя Кия, спостерігаємо, як воїни на щиті виносять камінь, який, за переказами, впав з неба. Від- найшовши, монахи передали його князю Кию зі словами: «По- кладеш камінь в основу міста – воно простоїть віки». Дівчиці «дар неба» окропили святою водою. Такої честі були удостоєні лише ті, які зберегли себе в чистоті.

Знаковим було побачити сце- ни з історії зародження хри- стиянства на Русі – як княгиня

Ольга, яка стала християнкою задовго до Хрещення Русі, до Константинополя подорожувала, де отримала сувій «Мудро- сті та знання» та передала його Володимирі.

Театралізоване дійство «Як князь Володимир віру обирав», мабуть, не менш яскраво, аніж описує Нестор Літописець, від- творює історичну подію.

Не без цікавості ми дізнаємо- ся, що до хрещення Володимир був затятим язичником, охочим до красивих жінок. Ведучий ви- словив думку, що історичні фак- ти засвідчують можливість лю- дини перемінитися.

Спостерігаємо, як Володимир не без сумнівів відхиляє пропо- зиції їхньої віри від різних по- слів. Не впливають на його рі- шення ані дари від хозарина, який навідався із пропозицією іудейської віри, ані кубок з ви- ном від монаха католицького, ані звабливий танець східної діви, яку привів мусульманський посол. Володимир приймає кни- гу Святого Письма від священни- ка із Візантії.

У цей день дівчат на ймення Ольга та Олена (хресне ім'я Оль- ги) та чоловіків Володимирів і Василів (хресне ім'я Володими- ра) коронували, але за це пра- во їм довелося поборотися. Ми почули історію знайомства Оль- ги з чоловіком Ігорем. Виявля- ється, княгиня Ольга замолоду, вмючи правити човником, пе- реправляла людей через річку. На цій переправі Ігор і зустрів її, запропонувавши кохання, на що та відповіла, що краще кинеть- ся в ріку, ніж дозволить зайняти себе. Це зачепило Ігоря так, що він згадав дівчину, коли прий- шов час одружуватися. Отож і сучасні Ольги продемонструва- ли, що здатні зачепитися багром за берег, «перепливаючи річку» на руках у добрих молодців, та метнути списа нарівні із Володи- мирами, тому що у крові їх тече кров великих княгині та князя. Серед них була і Ольга Борисен- ко, юрист із Києва, яка повідо- мила: «Я дуже рада, що можна стати безпосередньо частинкою стародавнього Києва, завдяки

І возніс Володимир книгу Святого Письма над землю своєю

Будівничий майбутнього стального града

Майбутнє Києва

Коронація Ольг та Олен

Доставляється будматеріал для зведення Києва

Парку на історію дивишся по- новому. Актори, які створюють дійства, не грають, вони живуть цим, вкладають душу.

Ми із сім'єю часто сюди при- їжджаємо, бо діти в ігровій об- становці пізнають історію».

Отець Володимира, батюшка церкви села Застугна, що непо- далік, розповів: «Я живу в Ко- пачеві, батюшка тут. Враження мої – якнайкращі! Я був у Києві на хресній ході і приїхав сюди, щоб продовжити святкування Хрещення Русі. Для молодого покоління це дуже цікаво, силь- но, тут усе насправді, і я думаю, це зближатиме слов'ян, сприя- тиме тому, аби жили вони в лю- бові і мирі».

Гостей Парку врочисто посвя- тили в жителі Древнього Києва і внесли їхні імена у «вічнозеле- не Родове Дерево Великих Кня- зів Київських». На справжньому

зеленому деревці новоспечені титуловані особи залишили на згадку про подію отримані стрі- чечки. А ще цього дня відвіду- вачі Центру спробували себе як лучники, смакували стравами середньовічної кухні, а ввечері, як запалали багаття й факели, за- взято водили хороводи та тан- цювали разом із ведмедиком під час святкової розважальної про- грами «Князівські вітхи та заба- ви», що відроджує ігрову культу- ру Київської Русі.

Апофеозом вистав став уні- кальний перформанс – узяв- шись за руки, відвідувачі Парку утворили «живу» цифру 988 – дату Хрещення Русі. Отак, і ве- село, і пізнавально відзначили День Хрещення Русі в Центрі її культури та історії.

Світлана СОКОЛОВА
Фото авторки

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

20.07.2012

770

(дата)

№ _____

м. Київ

Про затвердження примірних штатних розписів професійних мистецьких колективів та концертних організацій

Відповідно до Закону України «Про культуру», на виконання пункту 9 розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни» від 19.01.2011 № 148 (із змінами) та з метою впорядкування штатів державних та комунальних професійних мистецьких колективів та концертних організацій, які повністю утримуються за рахунок державного або місцевого бюджету

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити примірні штатні розписи державних та комунальних професійних мистецьких колективів та концертних організацій, які повністю утримуються за рахунок державного або місцевого бюджету, що додаються.

2. Рекомендувати Міністерству культури Автономної Республіки Крим, Головному управлінню культури Київської міської державної адміністрації, управлінням культури і туризму обласних, Севастопольської міської державних адміністрацій використовувати примірні штатні розписи при формуванні штатів комунальних професійних мистецьких колективів та концертних організацій, які повністю утримуються за рахунок місцевого бюджету.

3. Надати право керівникам державних і комунальних професійних мистецьких колективів та концертних організацій при необхідності вводити додаткові штатні одиниці, не передбачені примірними штатними розписами, за окремим рішенням засновника.

4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Заступник Міністра

Т. Г. Кохан

Наказ підготував:

Заступник начальника управління мистецтв Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти – начальник відділу музичного мистецтва _____ **І. В. Мечков**

Погоджено:

Директор Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти _____ **Л. П. Гомольська**

Заступник директора Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти – начальник управління мистецтв _____ **М. Б. Швед**

Заступник Директора Департаменту фінансово-ресурсного забезпечення – начальник Управління економіки та фінансування _____ **І. В. Крисіна**

Начальник відділу внутрішнього аудиту _____ **С. І. Кириченко**

Завідувач сектору запобігання та протидії корупції _____ **С. А. Старостенко**

Начальник управління правового забезпечення _____ **Л. В. Петасюк**

Розрахунок розсилки:

Загальний відділ	- 1
Відділ музичного мистецтва	- 1
Управління економіки та фінансування	
Департаменту фінансово – ресурсного забезпечення	- 1
Управління правового забезпечення	- 1
	4

**ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
культури України**

від 20 липня 2012 р. № 770

I. Примірні штатні розписи оркестрів

Назва посади	Симфонічний оркестр	Камерний оркестр	Духовий оркестр	Естрадний оркестр	Оркестр народних інструментів
1	2	3	4	5	6
Директор	1	1	1	1	1
Директор-розпорядник	1	1	1	1	1
Заступник директора	1	1	1	1	1
Завідувач господарства	1	1	1	1	1
Головний адміністратор	1	1	1	1	1
Головний бухгалтер	1	1	1	1	1
Головний інженер	Посада вводиться за наявності власного приміщення, але не більше однієї штатної одиниці				

Заступник головного бухгалтера	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці				
Старший інспектор з кадрів/інспектор з кадрів	Кількість штатних одиниць визначається відповідно до Міжгалузевих нормативів чисельності працівників, зайнятих добором, розстановкою, підвищенням кваліфікації (перепідготовкою) та обліком кадрів, затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики від 18.12.2003 №341				
Економіст	1	1	1	1	1
Бухгалтер	1	1	1	1	1
Юрисконсульт	1	1	1	1	1
Секретар-друкарка	1	1	1	1	1
Керівник художній	1	1	1	1	1
Керівник частини музичної	1	1	1	1	1
Головний диригент	1	1	1	1	1
Диригент	1	1	1	1	1
Помічник головного диригента	1	1	1	1	1
Асистент диригента	1	1	1	1	1
Концертмейстер з класу вокалу	-	-	1	1	1
Акомпаніатор	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці				
Артист оркестру*	88	24	65	28	60
Лектор	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці				
Музикознавець	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці				
Артист-вокаліст (соліст)	Посада вводиться відповідно до специфіки оркестру, але не більше двох штатних одиниць				
Редактор	1	1	1	1	1
Бібліотекар	1	1	1	1	1
Звукорежисер	Посада вводиться за наявності технічного оснащення для забезпечення роботи оркестру, але не більше однієї штатної одиниці				
Завідувач костюмерної	1	1	1	1	1
Костюмер	1	1	1	1	1
Настроювач піаніно та роєлів / Настроювач духових інструментів / Настроювач щипкових інструментів / Настроювач (або регулювальник) язичкових інструментів / Настроювач-регулювальник смичкових інструментів	Посада вводиться відповідно до специфіки інструментального складу оркестру, але не більше однієї штатної одиниці				
Машиніст сцени	Посада вводиться за наявності обладнання сцени і глядацької зали не менше ніж на 250 місць				
Монтувальник сцени					
Технік	Посада вводиться за наявності технічного оснащення для забезпечення роботи оркестру, але не більше однієї штатної одиниці				
Слюсар-сантехнік	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузевих норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105				
Прибиральник службових приміщень, двірник	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузевих норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105				
Сторож	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузевих норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105				
Черговий	Посада вводиться за потреби, але не більше чотирьох штатних одиниць				
Водій автотранспортних засобів	Посада вводиться за наявності автотранспортних засобів з розрахунку мінімум одна штатна одиниця на кожен				

*) Кількість артистів оркестру не повинна перевищувати вказаний показник

II. Примірні штатні розписи хорових колективів

Назва посади	Хорова капела/капела бандуристів	Камерний хор	Народний хор
1	2	3	4
Директор	1	1	1
Директор-розпорядник	1	1	1
Заступник директора	1	1	1
Завідувач господарства	1	1	1
Завідувач складу	-	-	1
Головний бухгалтер	1	1	1
Головний інженер	Посада вводиться за наявності власного приміщення, але не більше однієї штатної одиниці		
Заступник головного бухгалтера	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Старший інспектор з кадрів/інспектор з кадрів	Кількість штатних одиниць визначається відповідно до Міжгалузевих нормативів чисельності працівників, зайнятих добором, розстановкою, підвищенням кваліфікації (перепідготовкою) та обліком кадрів, затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики від 18.12.2003 №341		
Економіст	1	1	1
Юрисконсульт	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Бухгалтер	1	1	1
Адміністратор	1	1	1
Секретар-друкарка	1	1	1
Керівник художній	1	1	1
Режисер-постановник	1	1	1
Головний диригент	1	1	1
Головний балетмейстер	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Головний хормейстер	-	-	1
Режисер-постановник	-	-	1
Балетмейстер-постановник	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Диригент	Посада вводиться відповідно до специфіки хорового колективу, але не більше трьох штатних одиниць		
Асистент диригента	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Хормейстер	1	1	1
Помічник керівника художнього	1	-	1
Помічник головного диригента	1	-	1
Концертмейстер / Акомпаніатор	1	1	1
Концертмейстер з класу вокалу	1	1	1
Концертмейстер з класу балету	-	-	1

Репетитор з вокалу	1	1	1
Репетитор з балету	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Артист оркестру**	24	–	16
Артист хору / Артист-вокаліст (соліст-бандурист у капелі бандуристів)**	75	32	42
Артист-вокаліст (соліст) / Артист-соліст-інструменталіст**	8	–	–
Артист балету**	–	–	22
Артист, що веде концерт	–	–	1
Редактор	1	1	1
Бібліотекар	1	1	1
Художник з освітлення	Посада вводиться за наявності технічного оснащення для забезпечення роботи хору, але не більше однієї штатної одиниці		
Електроосвітлювач	Посада вводиться за наявності технічного оснащення для забезпечення роботи хору, але не більше однієї штатної одиниці		
Звукорежисер	Посада вводиться за наявності технічного оснащення для забезпечення роботи хору, але не більше однієї штатної одиниці		
Завідувач костюмерної	1	1	1
Костюмер	1	1	2
Швачка	1	1	1
Настроювач піаніно та роялів / Настроювач духових інструментів / Настроювач щипкових інструментів / Настроювач (або регулювальник) язичкових інструментів / Настроювач-регулювальник смичкових інструментів	Посада вводиться відповідно до специфіки інструментального складу хору, але не більше однієї штатної одиниці		
Машиніст сцени	Посада вводиться за наявності обладнання сцени і глядацької зали не менше ніж на 250 місць		
Монтувальник сцени	Якщо опалення приміщень не передано в систему житлово-комунального господарства, то на опалювальний сезон вводяться посади машиністів (кочегарів) котельні та операторів котельні газової виходячи з таких умов: за наявності центрального опалення – 2 штатні одиниці машиніста (кочегара) котельні на зміну в кожній – у котельнях, що опалюються твердими видами палива з поверхнею нагріву котлів понад 75 кв.м; 1 штатна одиниця оператора котельні на зміну – в котельнях з газовим опаленням; 2 штатні одиниці оператора котельні на зміну – в котельнях без автоматики безпеки.		
Слюсар-сантехнік	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105		
Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустановок	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105		
Прибиральник службових приміщень, двірник	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105		
Сторож	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105		
Черговий	Посада вводиться за потреби, але не більше чотирьох штатних одиниць		
Взуттєвник з ремонту взуття	–	–	1
Водій автотранспортних засобів	Посада вводиться за наявності автотранспортних засобів з розрахунку мінімум одна штатна одиниця на кожен		

** Кількість артистів оркестру не повинна перевищувати вказаний показник

III. Примірні штатні розписи ансамблів

Назва посади	Концертний ансамбль солістів	Ансамбль пісні й танцю	Ансамбль танцю
1	2	3	4
Директор	1	1	1
Директор-розпорядник	1	1	1
Заступник директора	1	1	1
Завідувач господарства	–	1	1
Завідувач складу	–	1	1
Головний бухгалтер	1	1	1
Головний інженер	Посада вводиться за наявності власного приміщення, але не більше однієї штатної одиниці		
Старший інспектор з кадрів/ інспектор з кадрів	Кількість штатних одиниць визначається відповідно до Міжгалузових нормативів чисельності працівників, зайнятих добором, розстановкою, підвищенням кваліфікації (перепідготовкою) та обліком кадрів, затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики від 18.12.2003 №341		
Економіст	1	1	1
Юрисконсульт	1	1	1
Бухгалтер	1	1	1
Касир	–	1	–
Адміністратор	1	1	1
Секретар-друкарка	1	1	1
Керівник художній	1	1	1
Керівник частини музичної	–	1	–
Головний диригент	1	1	1
Головний балетмейстер	–	1	1
Головний хормейстер	–	1	–
Режисер-постановник	1	1	1
Балетмейстер-постановник	–	1	1
Диригент	1	1	1
Хормейстер	–	1	–
Помічник керівника художнього	1	1	–
Помічник головного диригента	1	1	–
Помічник головного балетмейстера	–	–	1
Асистент диригента	1	–	–
Асистент балетмейстера	–	1	1
Концертмейстер з класу вокалу	1	–	–
Концертмейстер з класу балету	–	1	1
Репетитор з вокалу	–	1	–
Репетитор з балету	–	1	1
Артист оркестру***	40	16	16
Артист хору***	–	38	–
Артист балету***	–	25	55
Артист, що веде концерт	–	1	1
Лектор	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Музикознавець	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Артист-вокаліст (соліст) / Артист-соліст-інструменталіст***	3	2	–
Редактор	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		

Бібліотекар	1	1	1
Художник з освітлення	Посада вводиться за наявності технічного оснащення для забезпечення роботи ансамблю, але не більше однієї штатної одиниці		
Освітлювач	Посада вводиться за наявності технічного оснащення для забезпечення роботи ансамблю, але не більше однієї штатної одиниці		
Звукорежисер	Посада вводиться за наявності технічного оснащення для забезпечення роботи ансамблю, але не більше однієї штатної одиниці		
Завідувач костюмерної	–	1	1
Костюмер	1	2	2
Настроювач піаніно та роялів / Настроювач духових інструментів / Настроювач щипкових інструментів / Настроювач язичкових інструментів / Настроювач-регулювальник смичкових інструментів	Посада вводиться відповідно до специфіки інструментального складу ансамблю, але не більше однієї штатної одиниці		
Машиніст сцени	Посада вводиться за наявності обладнання сцени і глядацької зали не менше ніж на 250 місць		
Монтувальник сцени	Посада вводиться за наявності технічного оснащення для забезпечення роботи ансамблю, але не більше однієї штатної одиниці		
Технік	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105		
Слюсар-сантехнік	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105		
Прибиральник службових приміщень, двірник	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105		
Сторож	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мінпраці України від 11.05.2004 № 105		
Черговий	Посада вводиться за потреби, але не більше чотирьох штатних одиниць		
Взуттєвник з ремонту взуття	–	1	1
Машиніст із прання та ремонту спецодягу	–	1	1
Водій автотранспортних засобів	Посада вводиться за наявності автотранспортних засобів з розрахунку мінімум одна штатна одиниця на кожен		

*** Кількість артистів оркестру не повинна перевищувати вказаний показник.

IV. Примірні штатні розписи будинків органної та камерної музики, обласних філармоній, концертних залів

Назва посади	Філармонія	Будинок органної та камерної музики	Концертний зал
1	2	3	4
Директор / Генеральний директор****	1	1	1
Заступник генерального директора / Заступник директора	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Директор-розпорядник/ Директор комерційний	1	1	1
Начальник відділу (назва за основними видами діяльності)	Посади вводяться відповідно до специфіки закладу, але не більше п'яти штатних одиниць		
Начальник планово-економічного відділу	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Старший інспектор з кадрів/ інспектор кадрів	Кількість штатних одиниць визначається відповідно до Міжгалузових нормативів чисельності працівників, зайнятих добором, розстановкою, підвищенням кваліфікації (перепідготовкою) та обліком кадрів, затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики від 18.12.2003 № 341		
Інспектор з кадрів	1	1	1
Головний бухгалтер	1	1	1
Заступник головного бухгалтера	1	1	1
Головний інженер	1	1	1
Начальник відділу охорони праці/інженер з охорони праці	Посади вводяться у чисельності, що відповідає Тимчасовому положенню про службу охорони праці, затвердженому наказом Держкомнаглядохоронпраці від 15.11.2004 № 225		
Головний адміністратор	1	1	1
Старший адміністратор	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Адміністратор	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Провідний бухгалтер	Посада вводиться за потреби, але не більше чотирьох штатних одиниць		
Бухгалтер	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Економіст	1	1	1
Юрисконсульт	1	1	1
Завідувач господарства	1	1	1
Завідувач канцелярії	1	1	1
Завідувач каси	1	1	1
Секретар-друкарка	1	1	1
Друкарка	1	1	1
Режисер-постановник	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Головний художній керівник	1	–	–
Помічник керівника художнього (з літературної частини)	Посада вводиться за потреби, але не більше трьох штатних одиниць		
Керівник частини (літературно-драматургічної / музичної)	1	1	1
Керівник художній	Посади вводяться у чисельності, що відповідає кількості мистецьких колективів		
Керівник оркестру (ансамблю) духових інструментів	Посади вводяться у чисельності, що відповідає кількості мистецьких колективів		
Керівник оркестру (ансамблю, фольклорного ансамблю) народних інструментів	Посади вводяться у чисельності, що відповідає кількості мистецьких колективів		
Керівник хору (фольклорного ансамблю)	Посади вводяться у чисельності, що відповідає кількості мистецьких колективів		
Головний балетмейстер	Посади і їх чисельність вводяться за наявності та відповідно до кількості хореографічних колективів		
Помічник головного балетмейстера	Посади і їх чисельність вводяться за наявності та відповідно до кількості хореографічних колективів		
Балетмейстер-постановник	Посади і їх чисельність вводяться за наявності та відповідно до кількості хореографічних колективів		
Асистент балетмейстера	Посади і їх чисельність вводяться за наявності та відповідно до кількості хореографічних колективів		
Помічник балетмейстера	Посади і їх чисельність вводяться за наявності та відповідно до кількості хореографічних колективів		
Артист ансамблю / Артист естрадно-спортивного жанру	Посади і їх чисельність вводяться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Артист оригінальних естрадних жанрів	Посади і їх чисельність вводяться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Артист естрадного оркестру (ансамблю)	Посади і їх чисельність вводяться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Артист балету / Артист балету (соліст)	Посади і їх чисельність вводяться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Керівник танцювального колективу	Посади і їх чисельність вводяться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Головний диригент	Посади і їх чисельність вводяться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Помічник головного диригента	Посади і їх чисельність вводяться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Диригент	Посади і їх чисельність вводяться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Асистент диригента	Посади і їх чисельність вводяться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		

Головний хормейстер	Посади і їх чисельність вводяться за наявності та відповідно до кількості хорових колективів		
Помічник головного хормейстера			
Хормейстер			
Асистент хормейстера			
Концертмейстер з класу вокалу	1	1	–
Концертмейстер з класу балету	Посада і її чисельність вводяться за наявності та відповідно до кількості хореографічних колективів		
Репетитор з вокалу	1	1	–
Репетитор з балету	Посада вводиться за наявності хореографічних колективів		
Репетитор техніки мови	1	1	1
Асистент режисера	1	1	1
Провідний редактор	Посади вводяться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Редактор			
Головний художник	1	1	1
Художник	1	1	1
Художник з освітлення	Посада вводиться за потреби, але не більше трьох штатних одиниць		
Художник-оформлювач театралізованих вистав	1	1	1
Артист оркестру народних інструментів	Посади вводяться відповідно до специфіки і кількості мистецьких колективів, їх чисельність визначається штатними нормативами, зазначеними у розділах I–III		
Артист хору			
Артист-вокаліст (соліст)			
Артист-вокаліст (естради)			
Артист-вокаліст (камерний)			
Артист-соліст-інструменталіст			
Артист-вокаліст (соліст-бандурист)			
Артист оркестру симфонічного	Посада вводиться за потреби, але не більше трьох штатних одиниць		
Артист розмовного жанру	Посада вводиться за потреби, але не більше чотирьох штатних одиниць		
Артист, що веде концерт	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Акомпаніатор	Посада вводиться за потреби, але не більше трьох штатних одиниць		
Концертмейстер	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Бібліотекар	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Лектор	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Музикознавець / Мистецтвознавець	Посада вводиться за потреби, але не більше трьох штатних одиниць		
Звукоорежисер	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Звукооператор	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Машиніст сцени	Посада вводиться за наявності обладнання сцени і глядацької зали не менше ніж на 250 місць, але не більше чотирьох штатних одиниць		
Монтувальник сцени	Посада вводиться за наявності обладнання сцени і глядацької зали не менше ніж на 250 місць, але не більше дев'яти штатних одиниць		
Механік	Посада вводиться за наявності транспортних засобів понад три одиниці		
Електроосвітлювач	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Освітлювач	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Настроювач піаніно та роялів / Настроювач духових/щипкових інструментів/Настроювач-регулювальник смичкових інструментів	Посада вводиться відповідно до наявних музичних інструментів, але не більше 4 штатних одиниць		
Настроювач язичкових інструментів	Посада вводиться за наявності органу, але не більше двох штатних одиниць		
Завідувач костюмерної	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Костюмер	1	1	1
Взуттєвик з ремонту взуття	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Завідувач центрального складу	1	1	1
Енергетик	1	1	1
Інженер	Посада вводиться за потреби, але не більше трьох штатних одиниць		
Інструктор з протипожежної профілактики	1	1	1
Старший касир	1	1	–

Касир	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Старший контролер квитків	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Контролер квитків	Посада вводиться за потреби, але не більше п'яти штатних одиниць		
Комендант / Комендант будинку	Посада і її чисельність вводиться за наявності та відповідної кількості гуртожитків		
Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мініпраці України від 11.05.2004 № 105		
Технік	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Слюсар-ремонтник	1	1	1
Технік-електрик	1	1	1
Електромонтер	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мініпраці України від 11.05.2004 № 105		
Електрозварник ручного зварювання	1	–	–
Столяр	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мініпраці України від 11.05.2004 № 105		
Слюсар-сантехнік	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мініпраці України від 11.05.2004 № 105		
Вантажник	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Гардеробник	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мініпраці України від 11.05.2004 № 105		
Швачка	1	–	1
Натирач підлоги	1	1	1
Машиніст із прання та ремонту спецодягу	1	1	1
Машиніст (кочегар) котельні/Оператор котельні	Якщо опалення приміщення не передано в систему житлово-комунального господарства, то на опалювальний сезон вводяться посади машиністів (кочегарів) котельні та операторів котельні газової виходячи з таких умов: за наявності центрального опалення – 2 штатні одиниці машиніста (кочегара) котельні на зміну в кожній – у котельнях, що опалюються видами палива з поверхнею нагріву котлів понад 75 кв м; 1 штатна одиниця оператора котельні на зміну – в котельнях з газовим опаленням; 2 штатні одиниці оператора котельні на зміну – в котельнях без автоматики безпеки.		
Оператор копійовальних та розмножувальних машин	Посада вводиться за потреби, але не більше однієї штатної одиниці		
Оператор комп'ютерного набору			
Прибиральник службових приміщень	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мініпраці України від 11.05.2004 № 105		
Двірник	Кількість штатних визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мініпраці України від 11.05.2004 № 105		
Сторож	Кількість штатних одиниць визначається на основі Міжгалузових норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі, затверджених наказом Мініпраці України від 11.05.2004 № 105		
Черговий	Посада вводиться за потреби, але не більше чотирьох штатних одиниць		
Підсобний робітник	Посада вводиться за потреби, але не більше двох штатних одиниць		
Начальник автотранспортного відділу	Посада вводиться за наявності автотранспортних засобів, але не більше однієї штатної одиниці		
Водій автотранспортних засобів	Посада вводиться за наявності автотранспортних засобів з розрахунку мінімум одна штатна одиниця на кожен		
Слюсар з ремонту автомобілів	Посада вводиться за наявності автотранспортних засобів, але не більше однієї штатної одиниці		

****) Посада генерального директора вводиться за наявності у штаті посад директора розпорядника та/або директора комерційного.

Директор Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти

Л. П. Гомольська

96 ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ АР КРИМ ВИЗНАНІ ПАМ'ЯТКАМИ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ ТА ЗАНЕСЕНІ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЕСТРУ НЕРУХОМИХ ПАМ'ЯТОК УКРАЇНИ

За результатами роботи експертної комісії з розгляду питань занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, протокол засідання якої затверджений науково-методичною радою з охорони культурної спадщини Міністерства культури України, видано наказ Мінікультури про занесення до реєстру 96 об'єктів культурної спадщини, розташованих на території АР Крим.

Зокрема, ці об'єкти занесені до реєстру за видом історії та категорією місцевого значення як такі, що відповідають п. 11 Порядку визначення категорій пам'яток для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.01 № 1760; а ще два об'єкти – пам'ятник письменнику

С. М. Сергєєву-Ценському по вул. Краснофлотській та сквер у м. Алушті – занесені до Державного реєстру за видом монументального мистецтва та категорією місцевого значення.

Загалом же на розгляд експертної комісії цього разу було винесено 123 об'єкти нерухомої культурної спадщини, розташованих на території Кримського півострова, але 25 із них визнано такими, що не відповідають необхідним критеріям та не підлягають занесенню до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Крім того, як повідомив заступник директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей Мінікультури Віктор Вечерський, на доопрацювання та повторний розгляд було відправлено облікову документацію по двох об'єктах культурної спадщини (пам'ятник Авіцені в смт Партені та пам'ятник О. В. Суворову в м. Білогірську), оскільки члени експертної комісії висловили зауваження щодо необхідності уточнення авторів зазначених об'єктів.

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

Уряд упорядкував зразок свідоцтва на право вивезення культурних цінностей з території України

Кабінет Міністрів 18 липня схвалив проект постанови «Про внесення зміни в зразок свідоцтва на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей з території України», затверджений постановою Кабінету Міністрів України 20 червня 2000 року.

Проект даного акта підготовлено з метою приведення зразка свідоцтва на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей з території України у відповідність до вимог чинного законодавства з урахуванням визначених Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 388 повноважень Мінікультури у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей.

До 2012 року свідоцтво на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей з території України видавали уповноважені Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон

України, які входили до штату відповідного управління культури обласної, Київської та Севастопольської адміністрацій.

У зв'язку з ліквідацією Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України (постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2011 року № 346 «Про ліквідацію урядових органів») функції контролю за вивезенням ввезенням та поверненням культурних цінностей, у тому числі видачу свідоцтва здійснює Мінікультури відповідно до підпункту 78 пункту 4 Положення про Міністерство культури України. Що у свою чергу вимагає внесення відповідних змін до зразка свідоцтва в частині уточнення суб'єкта, уповноваженого видавати свідоцтво.

Реалізація проекту акта дозволить усунути правову колізію, що виникла внаслідок структурних змін у системі центральних органів виконавчої влади та сприятиме ефективній реалізації державної політики у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей.

